

VGR Analys 2022:9
Västra Götalandsregionen
2022-03-03

Utvärdering av överenskommelsen mellan Västra Götalandsregionen och det civila samhället med fokus på 2019-2022

Innehåll

Sammanfattning	4
Överenskommelsen mellan Västra Götalandsregionen och det civila samhället	6
Utvärderingen.....	8
Tidigare studier visar på en bra samverkan men flera utvecklingsbehov	9
Samverka mera! – en kartläggning av samverkan mellan Västra Götalandsregionen och den sociala ekonomin (2016)	9
Utvärdering samverkan mellan Västra Götalandsregionen och civilsamhället (2017)..	9
Samutveckla! Uppföljande studie av samverkan mellan Västra Götalandsregionen och den sociala ekonomin (2018)	10
Enkätundersökning till alla de organisationer som skrivit under Överenskommelsen (2020)	10
Förekomsten av samverkan mellan VGR och det civila samhället	11
Samverkan på olika nivåer	16
Goda erfarenheter av hur samverkan fungerar men behov av ökad insikt.....	18
Pandemin har påverkat mötesformerna.....	21
Kommunikationsvägar	23
En ökad betydelse av överenskommelsen.....	25
Organisering och arbetsätt – processledarna är viktiga	30
Diskussion och slutsatser	32
Referenser	35

Figurförteckning

Figur 1: Inom vilken typ av förening är ni verksam?	11
Figur 2: I vilken koncernstab inom Koncernkontoret arbetar ni?	11
Figur 3: Samverkar ni med Västra Götalandsregionen/det civila samhället?	12
Figur 4: Med vilken eller vilka verksamheter inom Västra Götalandsregionen samverkar ni?.....	12
Figur 5: Med vilken eller vilka föreningar samverkar ni?	13
Figur 6: Har ni i er verksamhet behov av att utveckla samverkan med Västra Götalandsregionen/det civila samhället i framtiden?.....	15
Figur 7: Hur samverkar ni med Västra Götalandsregionen/det civila samhället?	16
Figur 8: Beaktas samverkan med det civila samhället vid avtal, uppdrag och/eller stöd till utförare?	17

Figur 9: Hur upplever ni att samverkan fungerar?	18
Figur 10: Upplever ni att samverkan med Västra Götalandsregionen/det civila samhället har förändrats de senaste två åren?	19
Figur 11: Har pandemin inneburit bestående förändringar av samverkansformerna?.....	21
Figur 12: På vilket sätt föredrar ni att kommunicera med Västra Götalandsregionen / civilsamhället?	23
Figur 13: Vad tycker ni om nyhetsbrevet från överenskommelsen mellan VGR och det civila samhället?.....	24
Figur 14: Upplever ni att överenskommelsen mellan VGR och det civila samhället har haft betydelse för möjligheten till dialog och samverkan?	25
Figur 15: I vilken grad upplever ni att det finns en kännedom om överenskommelsen med tillhörande handlingsplan inom din organisation/inom den egna avdelningen?.....	28
Figur 16: Hur samverkar ni med VGR/det civila samhället? (Jämförelse 2018-2022)	33

Sammanfattning

Utvärderingen syftar till att kartlägga hur samarbetet upplevs fungera inom överenskommelsen mellan VGR och det civila samhället, ge en bild av hur samarbetet utvecklats med utgångspunkt i tidigare studier samt resonera kring framtida utveckling. Utvärderingen har genomförts via två enkätundersökningar riktade till verksamhetsansvariga i de föreningar som har undertecknat överenskommelsen samt avdelnings- och enhetschefer inom Koncernkontoret. Därtill har intervjuer gjorts med representanter inom RÖS-gruppen och utvalda tjänstepersoner inom VGR.

Omfattningen på samverkan varierar

Bland de organisationer som undertecknat överenskommelsen är det en mycket hög andel som anger att de samverkar med VGR. Från VGR:s sida är det drygt hälften som uppger att de samverkar med det civila samhället.

Flera samverkansytor innebär möjligheter men likväl utmaningar

Enkätsvaren visar på en bredd av föreningar inom det civila samhället, både när det gäller verksamhetsområde och organisationsform. Likväl syns en bredd inom VGR såväl i enkät som i intervjuerna, då det är tydligt att samverkan sker på olika sätt beroende på verksamhetsområde. Att kunna samordna och tydliggöra de olika samverkansytorna och ingångarna till VGR framstår som en utmaning. Respondenterna från det civila samhället upplever VGR:s organisation som det största hindret för samverkan, exakt som vid utvärderingen från 2018. Samtidigt är det just på grund av VGR:s breda uppdrag och ansvarsområde som VGR ses som en viktig samarbetspartner och kommunikationskanal. Överlag syns en vilja och ett behov av att utveckla samverkan, även om det syns en högre grad av osäkerhet i frågan i VGR:s enkät svar då flera ställer sig frågande till på vilket sätt samverkan med det civila samhället kan ingå i deras uppdrag och arbetsuppgifter.

Ökad jämbördighet i samverkan men fortsatt behov av ökad dialog

Samverkan sker på olika nivåer beroende på fråga. Emellertid syns överlag ett mönster att samverkan till största delen sker via informationsutbyte och bidrag/stöd. Jämfört med 2018 års utvärdering är det dock fler inom både det civila samhället och VGR, som bedömer att samarbetet sker via partnerskap. Detta bekräftas i intervju svaren då flera upplever att den jämbördiga dialogen ökat samt att riktlinjerna för IOP haft stor betydelse. Dock lyfts att samverkan stundvis är ojämbördig samt problematik med jävsituationer då VGR både är samarbetspartner och finansiär.

Samverkan anses överlag fungera bra

Enkätsvaren visar att samverkan upplevs fungera bra, 71 % från det civila samhället och 100 % från VGR anser att samverkan fungerar mycket eller ganska bra. Emellertid ges flera kommentarer om att det varierar beroende på fråga, där det civila samhället ibland upplever att det är svårt att få gehör. Att skapa en mer jämbördig samverkan lyfts som ett utvecklingsområde, men är samtidigt en utmaning i de sammanhang där VGR är medfinansiär.

Skilda åsikter om pandemins effekter

En relativt stor andel bedömer att pandemin har medfört bestående förändringar av formerna för samverkan. Den mest påtagliga förändringen är övergången till digitala möten, som i sig upplevs både positivt och negativt. Positivt i det avseendet att det spar tid

och resurser, vilket kan underlätta för mindre aktörer och därmed öka delaktigheten i olika sammanhang. Negativt i den bemärkelsen att det upplevs svårare att föra en dialog och bygga förtroenden. Därtill lyfts också osäkerheten om pandemins effekter framöver, då den har slagit hårt mot vissa föreningar och organisationer.

Vidare spridning av överenskommelsens arbete?

Överenskommelsens nyhetsbrev får ett gott betyg av de respondenter som känner till det – det vill säga, aktörerna från det civila samhället. Som VGR-anställd får man inte nyhetsbrevet automatiskt utan måste anmäla sig som prenumerant på överenskommelsens hemsida. Det kan vara en anledning till att det sammanlagt är hela 95 % av de svarande från VGR känner inte till nyhetsbrevet eller anser det vara ”varken bra eller dåligt”. Mot bakgrund av de synpunkter som lyfts fram angående intern samordning inom VGR och behovet av kunskapshöjning avseende parternas respektive uppdrag kan det vara aktuellt att över hur information från arbetet med överenskommelsen kan spridas ytterligare.

Angeläget att diskutera organisationen kring överenskommelsen

I samtalen med RÖS-gruppen framkommer en hel del synpunkter om gruppens organisering och formerna kring arbetet med överenskommelsen och handlingsplanen. Det lyfts förbättringspotential vad gäller organisatorisk placering, gruppens inflytande och status, mötesagendan, förekomsten av stödfunktioner uppföljning och representation. Sammanfattningsvis syns ett behov av att avsätta tid för diskussion om hur arbetet i gruppen kan utvecklas för att optimera arbetet. Likaså att det skapas ett löpande samtal om vad som fungerar, behöver förstärkas och förändras.

Överenskommelsen mellan Västra Götalandsregionen och det civila samhället

Överenskommelsen beslutades i regionfullmäktige 2014 i syfte att skapa en jämbördig dialog mellan det civila samhällets olika företrädare i Västra Götalands län och Västra Götalandsregionen och att öka kunskapen om respektive part. Överenskommelsen syftar också till att stimulera fler samarbeten mellan parterna.¹ Överenskommelsen utgår från de sex principerna i den nationella överenskommelsen inom det sociala området som tecknades 2008 mellan regering, idéburna organisationer och SKR (Sveriges Kommuner och Regioner) – dialog, långsiktighet, kvalitet, öppenhet och insyn, självständighet och oberoende samt mångfald. Från start anslöt sig 70 organisationer, en siffra som fram till idag har ökat till ca 120. Överenskommelsen hanteras av regionstyrelsen genom beredningen för folkhälsa och social hållbarhet. För genomförande är den så kallade överenskommelsegruppen (RÖS-gruppen) tillsatt med fem politiker från beredningen och lika många representanter från det civila samhället.²

I syfte att realisera, utveckla och förverkliga ambitionen om ökad samverkan mellan VGR och det civila samhället har en gemensam handlingsplan för 2020-2022 tagits fram. Handlingsplanen inbegriper olika samverkansformer vars nivå på delaktighet ska motiveras utifrån behov.

Överenskommelsens vision är att: Genom samarbete och aktiv dialog skapas ett hållbart samhälle med bättre förutsättningar för utveckling av *Det goda livet i Västra Götaland*. Målen är:

- Att tillsammans arbeta fram en hållbar utveckling genom sociala, ekonomiska och ekologiska lösningar.
- Att tillvarata invånarnas engagemang och delaktighet utifrån individ- och organisationsperspektiv.
- Att arbeta för mångfald i entreprenörskap.
- Att skapa strukturer för samverkan med ömsesidig respekt.
- Att inspirera till samarbete.
- Att regionen har ett enhetligt förhållningssätt gentemot det civila samhället.

Den europeiska koden för idéburna organisationers medverkan

Överenskommelsen utgår ifrån den europeiska koden för idéburna organisationers medverkan i beslutsprocessen. Där beskrivs att de olika stegen i den politiska beslutsprocessen varierar utifrån deltagandets intensitet, uppdelade i fyra nivåer från lägst till högst aktivt deltagande: information, samråd, dialog och partnerskap. *Information* är den lägsta nivån av medverkan och består i regel av enkelriktad information från myndigheterna. Då varken krävs eller förväntas en samverkan från de idéburna organisationernas sida. *Samråd* sker på initiativ av myndigheterna då idéburna organisationer bjuds in för att ge kommentarer, synpunkter och feedback. *Dialog* kan initieras av båda parter och vara av bred eller mer samverkande form. *Partnerskap* är den högsta graden av deltagande och förutsätter ett delat ansvar i hela den politiska beslutsprocessen.

¹ Överenskommelsen mellan den sociala ekonomin i Västra Götalands län och Västra Götalandsregionen, handlingsplan 2015-2017

² <https://www.vgregion.se/regional-utveckling/verksamhetsomraden/social-hallbarhet/overenskommelsen-med-det-civila-samhallet/>

I handlingsplanen listas fyra generella utvecklingsinsatser som behöver genomföras under 2020-2022:

1. Verka för att tidig samverkan mellan det civila samhället och VGR:s olika verksamhetsområden sker så att reella och nytänkande samverkansformerna blir synliga och genomförbara.
2. Bygga upp kunskap hos nyckelpersoner inom det civila samhället och VGR för att öka kunskapen om varandras verksamheter och förutsättningar för att på sikt ge möjligheter för kontinuerlig utveckling av samverkan inom respektive verksamhetsområde.
3. Ta lärdom av pågående utvecklingsarbete inom samverkansområdet och i förekommande fall implementera det i verksamheterna.
4. Utveckla arbetssätt avseende Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP).

Därtill finns ett antal prioriterade områden där strategisk samverkan mellan det civila samhället och VGR ska utvecklas inom (1) hälso- och sjukvård, (2) regional utveckling samt (3) inköp och upphandling:

Hälso- och sjukvård - prioriterad inriktning 2020-2022:

1. Utveckla hälsofrämjande och förebyggande insatser med och för individer och grupper.
2. Utveckla rehabilitering och habilitering med och för individer och grupper.

Regional utveckling - prioriterad inriktning 2020-2022:

1. Utveckla samhälls-entreprenörskap och sociala innovationer.
2. Verka för innovativ och nyskapande platsutveckling för en sammanhållen region, samt för den enskilda platsen, områdets och/eller sammanhangets förbättrande.
3. Verka för att Kraftsamling fullföljda studier realiserar inom området samverkan mellan det civila samhället och VGR.

Inköp och upphandling - prioriterad inriktning 2020-2022:

1. Se till att anbudsskolor anordnas så att det civila samhället och de mindre aktörerna ges förutsättningar och kunskap att kunna lämna anbud till Västra Götalandsregion.
2. Differentiera upphandlingarna så att det finns möjlighet till delade kontrakt, reserverad upphandling, upphandling med sociala hänsyn med mera.³

³ Handlingsplan för överenskommelsen mellan Västra Götalandsregionen och det civila samhället 2020–2022 (dnr RS 2019-01844)

Utvärderingen

Utvärderingen syftar till att kartlägga hur samarbetet upplevs fungera inom överenskommelsen mellan VGR och det civila samhället, ge en bild av hur samarbetet utvecklats med utgångspunkt i tidigare studier samt resonera kring framtida utveckling.

Områden som behandlas i utvärderingen är:

- På vilket sätt sker samverkan mellan VGR och det civila samhället inom överenskommelsen med det civila samhället?
- Hur upplevs samverkan och graden av jämbördighet från respektive part?
- Går det att urskilja förändringar jämfört med tidigare undersökningar?
- Finns upplevda hinder för samverkan?
- Hur kan samverkan utvecklas?
- Finns kännedom om överenskommelsen och vad har den för betydelse?

Utvärderingen har genomförts via två enkätundersökningar riktade till (1) verksamhetsansvariga i de föreningar som har undertecknat överenskommelsen och (2) avdelnings- och enhetschefer inom Koncernkontoret. Enkätformulär har arbetats fram i dialog med en referensgrupp bestående av representanter ur RÖS-gruppen. Enkäterna var öppna under två månaders tid, mellan november 2021-januari 2022 och två påminnelser skickades ut under perioden. Svarsfrekvensen är 56 % för respondenterna inom det civila samhället och 44% hos de tillfrågade inom VGR. Därtill har intervjuer gjorts med representanter inom RÖS-gruppen och utvalda tjänstepersoner inom VGR och koncernstaberna regional utveckling, hälso- och sjukvård, verksamhetsuppföljning, ekonomi och inköp samt koncernavdelning kultur. Enkätformulär och intervjufrågor återfinns i bilaga 1 och 2. En viktig utgångspunkt är tidigare utvärderingar av arbetet inom överenskommelsen.

Rapporten inleds med en kortfattad summering av de utvärderingar som gjorts i syfte att ge en bild av i vilken mån arbetet utvecklats och anpassats utifrån identifierade behov. Därefter redovisas resultatet av enkätundersökningarna kompletterat med de synpunkter och erfarenheter som framkommit i intervjuerna, indelat i avsnitt om förekomsten av samverkan, på vilken nivå den bedrivs, erfarenheter av hur den fungerar, pandemins påverkan, kommunikationsvägar, överenskommelsens betydelse samt organisering och arbetssätt. Resultaten sammanfattas och tolkas i ett avslutande diskussionsavsnitt.

Tidigare studier visar på en bra samverkan men flera utvecklingsbehov

Flera utvärderingar av överenskommelsen har genomförts sedan starten. En kort sammanfattande bild av dessa ges nedan. Därtill har processledarna inom det civila samhället och VGR gjort separata årliga uppföljningar som återrapporterats till berörda organisationer respektive beslutande politisk nämnd.

Samverka mera! – en kartläggning av samverkan mellan Västra Götalandsregionen och den sociala ekonomin (2016)

Under 2016 genomförde samhällsanalys (inom VGR:s dåvarande koncernavdelning data och analys) en utvärdering av arbetet med överenskommelsen och handlingsplanen för åren 2015-2017. Syftet med utvärderingen var att kartlägga samverkan mellan VGR och den sociala ekonomin – begreppet som då användes för det civila samhället. Studien skedde genom två enkätundersökningar riktade till (1) aktörer inom det civila samhället som skrivit under överenskommelsen och (2) till samtliga utförare, förvaltningar och bolag inom VGR.

En försvårande aspekt, som tydligt syntes i resultaten, var förvirringen kring begreppet ”den sociala ekonomin”. I ett flertal fall har respondenterna inte förstått vad som avsetts, vilket kan ha påverkat både svaren och svarsfrekvensen. En annan problematik som är aktuell även i efterföljande studier är att många av de föreningar som ingår i undersökningen är mottagare av finansiellt stöd från VGR, vilket innebär ett sorts beroendeförhållande som kan ha inverkan på svaren. En indikation på detta var att en större andel av respondenterna inom VGR jämfört med det civila samhällets aktörer upplevde att samverkan bedrivs i form av partnerskap med gemensamt beslutsfattande. Sammantaget visar utvärderingen att samverkan fungerar bra och att de flesta vill utveckla samverkan i framtiden. Brist på tid och resurser upplevs dock vara begränsade faktorer.⁴

Utvärdering samverkan mellan Västra Götalandsregionen och civilsamhället (2017)

En utvärdering av överenskommelsen och effekterna av beredningens arbete genomfördes av Acando under hösten 2017. Rapporten grundar sig på djupintervjuer med representanter från beredningen, civilsamhället, VGR samt några personer som står utanför samarbetet. Utvärderingen är av kvalitativ karaktär och ska ses som ett komplement till enkätundersökningarna. Områden som belystes var: vilka förändringar beredningen har bidragit till, om beredningens form är ett bra koncept och hur samverkan fungerar mellan VGR och det civila samhället. Acando konstaterar att kännedomen om överenskommelsen och beredningen är hög hos de intervjuade personerna, dock finns inte uppfattningen av att dess förekomst har haft betydelse för samverkan eller för den egna organisationen. Samverkan mellan VGR och det civila samhället upplevs generellt sett som bra, men då det är ett långsiktigt arbete upplevs att det finns mycket kvar att göra. En återkommande

⁴ Samverka mera! – en kartläggning av samverkan mellan Västra Götalandsregionen och den sociala ekonomin (2016) Samhällsanalys VGR dnr RS 2016-03912

synpunkt är att det krävs personliga kontakter inom VGR:s organisation då det saknas en tydlig kontaktväg in. Acando har utgått från fyra områden i utvärderingen – igenkänning, samarbete, effekter av samarbete/resultat samt kommunikation. Utifrån dessa områden har de föreslagit ett antal förbättringsåtgärder, däribland att tydliggöra beredningens uppgifter och mål, utveckla samarbetet till avtal och partnerskap, förbättra kontaktvägar, öka antalet fysiska möten samt tydligare kommunikation av beredningens mål och uppdrag.⁵

Samutveckla! Uppföljande studie av samverkan mellan Västra Götalandsregionen och den sociala ekonomin (2018)

Ovanstående utvärdering genomfördes av samhällsanalys (VGR:s dåvarande koncernavdelning data och analys) och syftade till att utgöra kunskapsstöd i hur Koncernkontoret samverkar med den sociala ekonomin, hur samverkan kan utvecklas i framtiden och hur överenskommelsen kan vara ett stöd i arbetet. I likhet med studien 2016 genomfördes två enkätundersökningar, dels till aktörer som undertecknat överenskommelsen, dels till avdelnings- och enhetschefer inom Koncernkontoret.

Ett genomgående mönster i utvärderingen är att det är betydligt vanligare att samverkan karaktäriseras av informationsutbyte än av partnerskap – ju mer formaliserad samverkansform, desto mindre förekommande. Även i denna studie bedömer respondenterna inom VGR att samverkan i högre grad bedrivs via partnerskap, i jämförelse med respondenterna från det civila samhället. Det vanligaste är att samverkan bedrivs via någon form av finansiellt stöd från VGR:s sida. På det stora hela får samverkan ett gott betyg från båda parter, även om enkätsvaren också innehåller en hel del förslag på utvecklingsbehov. VGR:s organisation ses ibland som alltför svåröverskådlig och önskemål om en bättre intern samsyn lyfts. Fler av de svarande från det civila samhället efterlyser mer jämbördiga samverkansformer och att i högre grad bli involverade i utvecklingsprocesser. I övrigt framkommer att det ibland är en utmaning att få till fysiska möten och tillfällen för dialog samt att överenskommelsens betydelse för samverkan ter sig begränsad.⁶

Enkätundersökning till alla de organisationer som skrivit under Överenskommelsen (2020)

Under 2020 genomförde processledarna för överenskommelsen en enkätundersökning till de organisationer som undertecknat överenskommelsen. I svaren lyfts bland annat flera positiva kommentarer om överenskommelsen i sig, men att den behöver synliggöras mer och därtill syns önskemål om konkret samverkan. Det civila samhällets aktörer efterfrågar en ökad tydlighet av processerna kring överenskommelsen och behov av fler kunskapsunderlag. Enkätsvaren visar även på behov av fler samverkansytor för jämbördig dialog och ett bredare deltagande i beslutsprocesser.⁷

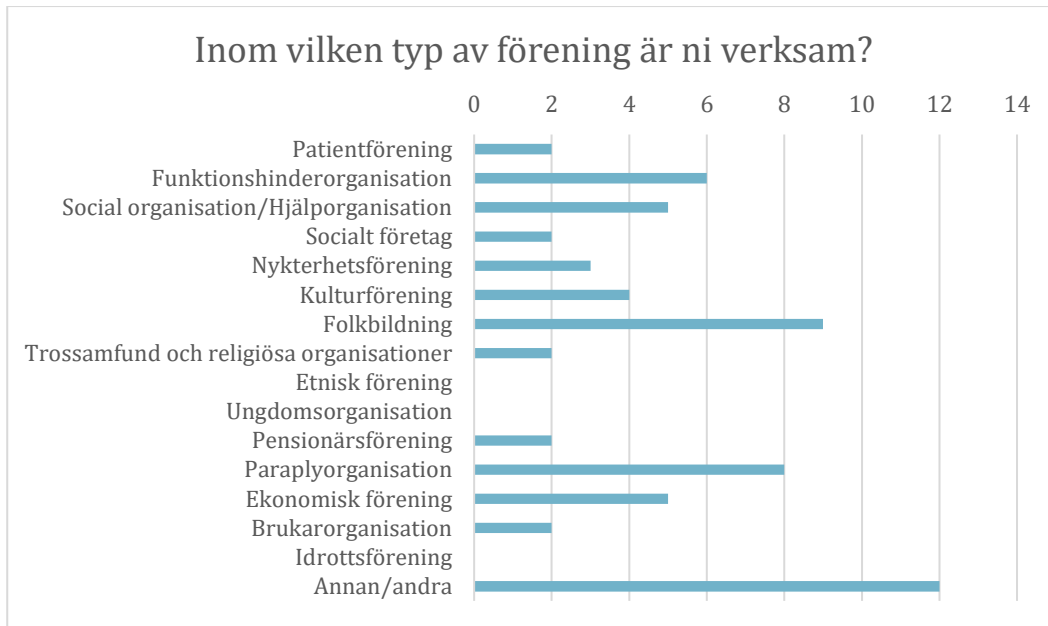
⁵ Utvärdering samverkan mellan Västra Götalandsregionen och civilsamhället (2017) Acando dnr RS 2018-00308

⁶ Samutveckla! Uppföljande studie av samverkan mellan Västra Götalandsregionen och den sociala ekonomin (2018) Samhällsanalys VGR dnr RS 2017-03946

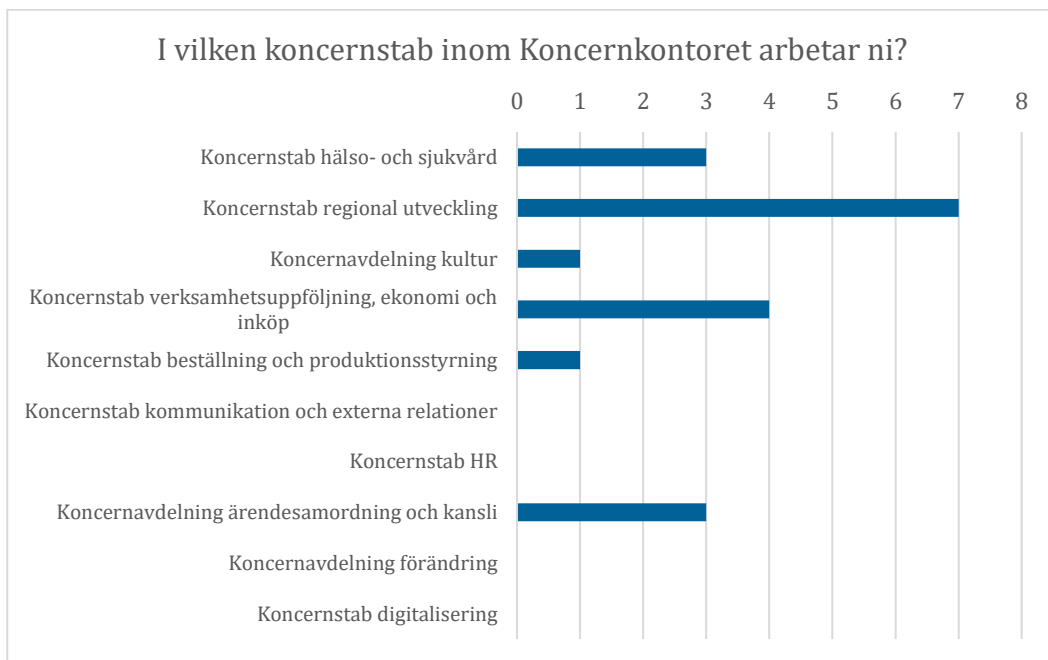
⁷ Enkätundersökning till alla de organisationer som skrivit under Överenskommelsen (2020), processledare Heidi Sandberg & Birgitta Adler

Förekomsten av samverkan mellan VGR och det civila samhället

Respondenterna från det civila samhället företräder en mängd olika typer av föreningar, exempelvis är det flera som är verksamma inom folkbildning eller någon typ av paraplyorganisation. Det mest förekommande alternativet är dock ”Annan/andra” och som kommentar nämns bland annat: idéburen organisation, stiftelse, anhängarförening och arbetsintegrerande socialt företag.

Figur 1: Inom vilken typ av förening är ni verksam?

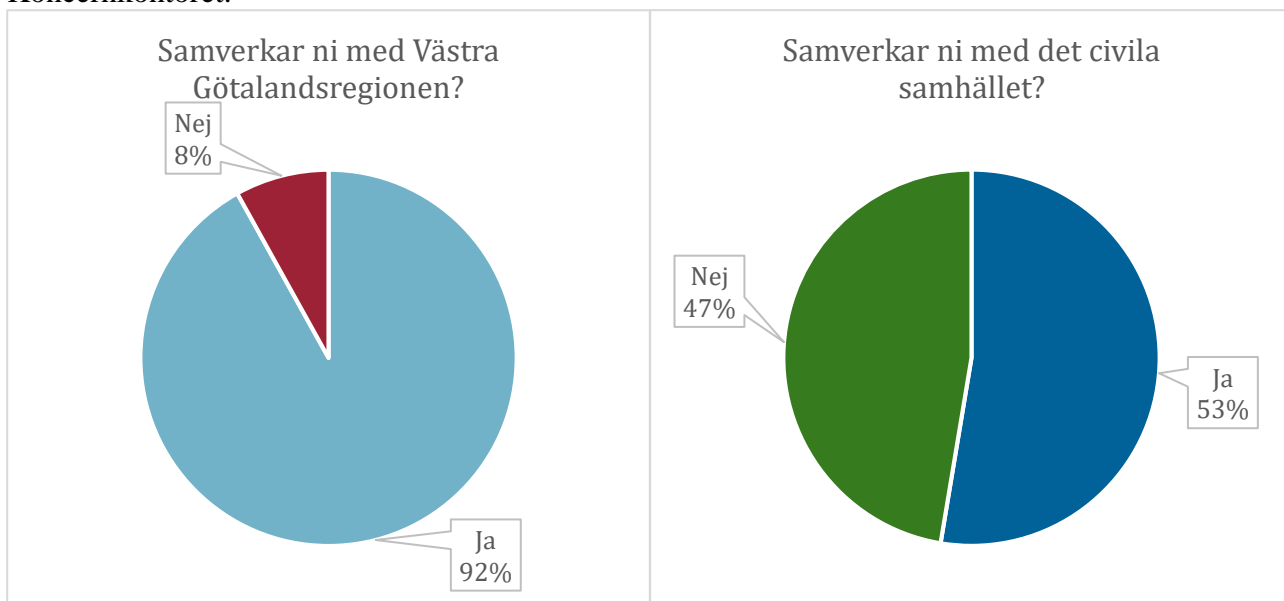

Figur 2: I vilken koncernstab inom Koncernkontoret arbetar ni?

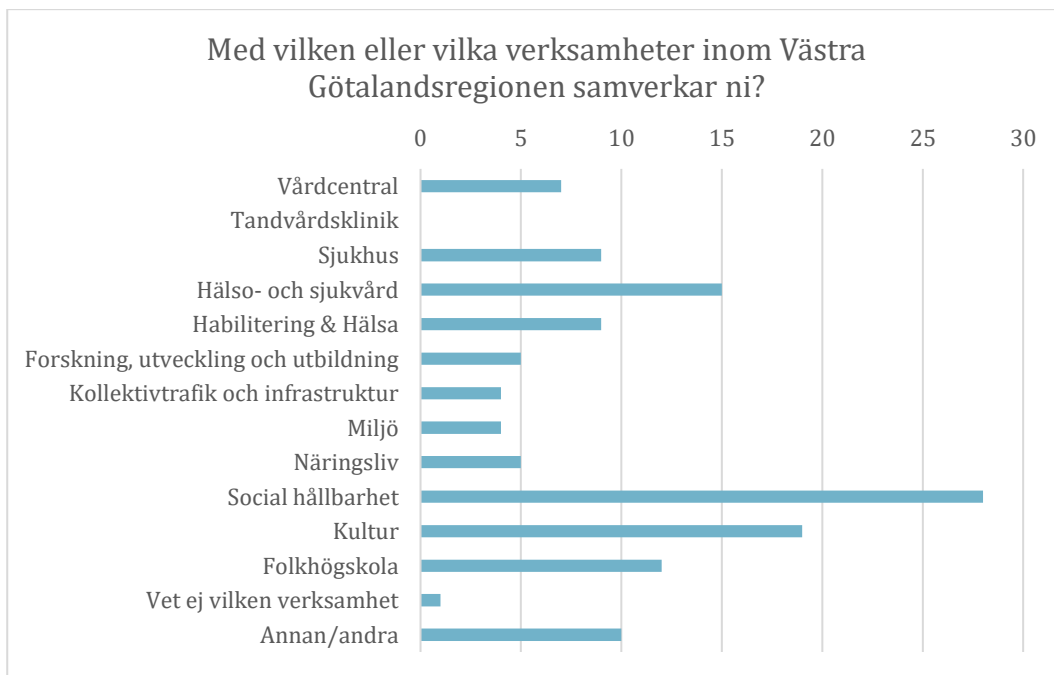
När det gäller tjänstepersonerna inom VGR som besvarat enkäten anger merparten att de arbetar inom koncernstab regional utveckling, följt av verksamhetsuppföljning, ekonomi & inköp samt hälso- och sjukvård. Att notera är att antal underliggande avdelningar och enheter varierar staberna emellan.

Samverkan sker i varierande omfattning och med olika typer av aktörer beroende på sakfråga

Som nedanstående figur visar är det betydligt fler – drygt 90 % – inom det civila samhället som anger att de samverkar med VGR än vice versa. Här spelar urvalen in då respondenterna från det civila samhället består av de organisationer som undertecknat överenskommelsen, medan det från VGR är avdelnings- och enhetschefer inom Koncernkontoret.

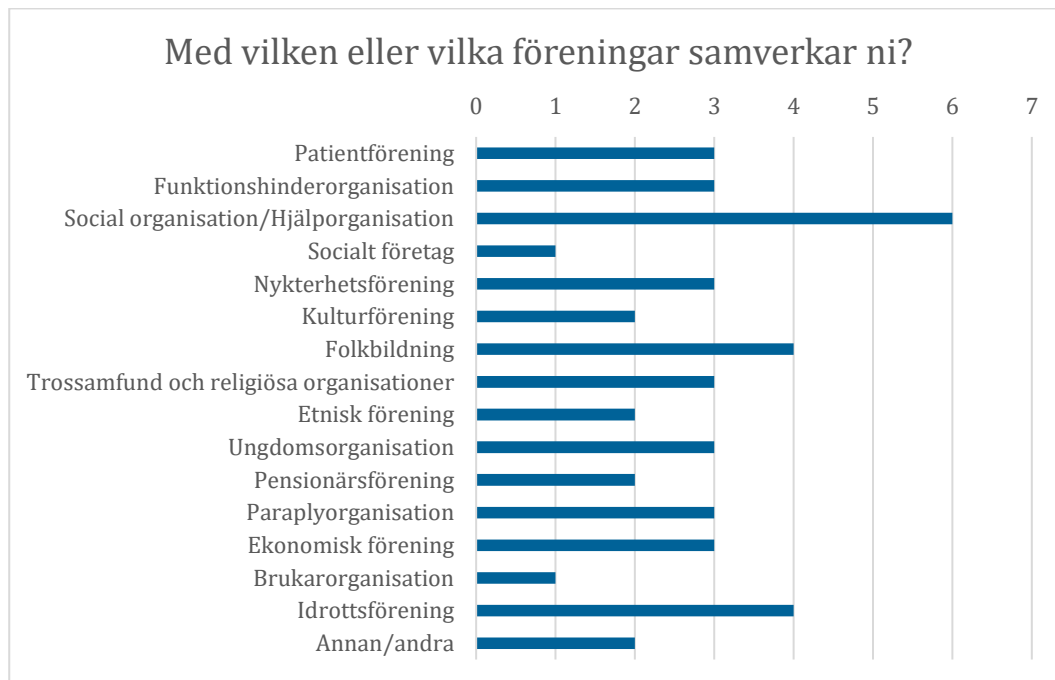

Figur 3: Samverkar ni med Västra Götalandsregionen/det civila samhället?

Figur 4: Med vilken eller vilka verksamheter inom Västra Götalandsregionen samverkar ni?

Enkätsvaren från det civila samhället visar att de flesta kontakter i VGR:s verksamhet tas med avdelningen social hållbarhet, följt av koncernavdelning kultur och hälso- och sjukvårdstaben. Respondenterna har här getts möjlighet att ange ett eller flera alternativ. Som ”annan/andra” nämns exempelvis regional utveckling, platsutveckling och socialt entreprenörskap.

Figur 5: Med vilken eller vilka föreningar samverkar ni?

Från VGR:s sida är det flera som anger att de samverkar med hjälporganisationer, idrottsföreningar eller aktörer inom folkbildning.

Intervjuerna med tjänstepersoner inom VGR visar på en bredd av samverkansparter från det civila samhället, beroende på verksamhetsområde. Inom regional utveckling finns exempelvis upparbetade kontakter med sociala företag i frågor som rör samhälls-entreprenörskap och med bygdeföreningar och idrottsrörelsen när det gäller platsutveckling. I arbetet med fullföljda studier sker samverkan med aktörer inom folkbildningen, medan det inom kulturen till stor del handlar om organisationer inom konst, dans och teater. Inom regional utveckling sker samverkan med det civila samhället många gånger på en strategisk nivå då VGR ofta har rollen som finansiär. Exempelvis ingår representanter från det civila samhället i en referensgrupp vid bedömning av projektansökningar inom socialt entreprenörskap. När det gäller kultur och platsutveckling är det istället förvaltningen för kulturutveckling som handhar det praktiska arbetet och möter aktörerna på lokal nivå. Inom kunskapscentrum för jämlik vård sker ett särskilt arbete för att stötta hälso- och sjukvårdens verksamheter i att möta invånargrupper med migrationserfarenhet. Röda Korset och Bräcke diakoni nämns som viktiga aktörer i sammanhanget. På koncernstab beställning och produktionsstyrning sker samverkan med idéburna aktörer som har ett IOP med sjukvården, exempelvis Röda Korset, Ågrenska stiftelsen och Sjöräddningssällskapet.

Representationen av aktörer i sig är också avhängig frågan. Det upplevs inte vara svårt att nå ut till vissa grupper, snarare att det blir en viss naturlig uppdelning beroende på vad det gäller. I fallet med platsutveckling har aktörsnätverket byggts upp under flera år, medan

det på samma sätt exempelvis inte styrs vilka aktörer VGR tecknar IOP med. I intervjuerna nämns att det är bra att öppna upp för samarbete, men att det också behöver ske systematiskt och ha ett tydligt syfte.

”Det vore bra att få en större systematik, nu är det mer slumpmässigt vilka som deltar i aktiviteter, vi behöver en större systematik och en bättre kännedom i länet.”

I RÖS-gruppen lyfts att det finns en omfattande samverkan mellan VGR och det civila samhället som ligger utanför överenskommelsen men att representationen i gruppen sker utifrån de aktörer som undertecknat. Gruppen lyfter det återkommande nyhetsbrevet som betydelsefullt för att skapa delaktighet och insyn. Förhoppningen är att det medför att representanterna inom överenskommelsen sprider informationen vidare inom sina respektive verksamhetsområden.

VGR:s organisation ett hinder för samverkan

I enkäten tillfrågas respondenterna om de ser några hinder för samverkan. Denna fråga ställs till alla, oavsett om de svarat ”ja” eller ”nej” på frågan om samverkan sker. Från det civila samhällets sida är det främst VGR:s organisation som upplevs utgöra ett hinder. Organisationen beskrivs som stor och svår att överblicka. Arbetet sker ofta i stuprör med långa beslutsvägar och det är svårt att veta vart man som representant från det civila samhället ska vända sig. Det framförs också önskemål om mer engagemang från VGR:s sida och mer jämbördig dialog. Till exempel efterfrågas mer inflytande genomgående i beslutsprocesser samt ett forum för att diskutera möjligheten med reserverade upphandlingar.

”Ett hinder är att VGR är en offentlig organisation och ibland kan det ta långt tid till tex beslut eller planering. Civilsamhället kan snabbare göra förändringar i planering eller beslut. Det kan ibland finnas svårigheter i förståelse hur de olika verksamheterna fungerar och hur vi kan nå samverkan på bästa sätt.”

”De valda i beredningsgruppen för överenskommelsen är alltför osynliga bland civilsamhällets organisationer som de representerar.”

Ett annat hinder för samverkan är brist på tid och resurser, särskilt för mindre föreningar. Dock nämns de digitala mötena ökat möjligheten till delaktighet. Ett par kommentarer handlar om att det generellt sett finns en kunskapsbrist om det civila samhällets potential att bidra till att hantera samhällsutmaningar.

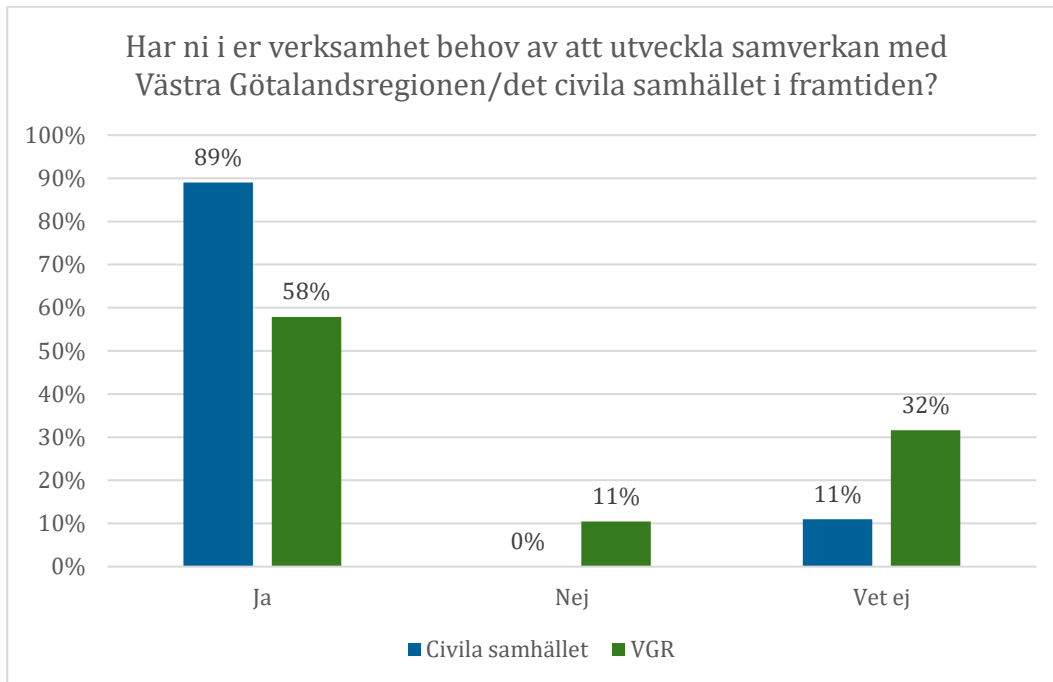
Respondenterna inom VGR beskriver inte hinder i sig, snarare att en samverkan med det civila samhället inte har någon relevans för deras uppdrag och arbetsuppgifter. Någon nämner att ovanan att ha dialog med det civila samhället utgör ett hinder. Därtill beskrivs att samverkan med det civila samhället sker i flera stuprör och efterfrågar större forum och mer systematiska former.

”Det är säkert inte svårt, men inte vårt primära uppdrag.”

”Vi har nog aldrig tänkt på att samarbeta med det civila samhället.”

Det finns ett behov av att utveckla samverkan

I enkäten gavs möjlighet att ange om det finns ett behov av att utveckla samverkan i framtiden. Som figuren nedan visar varierar behoven något – 89 % av de svarande från det civila samhället svarar ”ja” jämfört med 58 % inom VGR. Det syns en högre grad av osäkerhet bland VGR:s respondenter, likväl en del som anger att samverkan inte behöver utvecklas.

Figur 6: Har ni i er verksamhet behov av att utveckla samverkan med Västra Götalandsregionen/det civila samhället i framtiden?

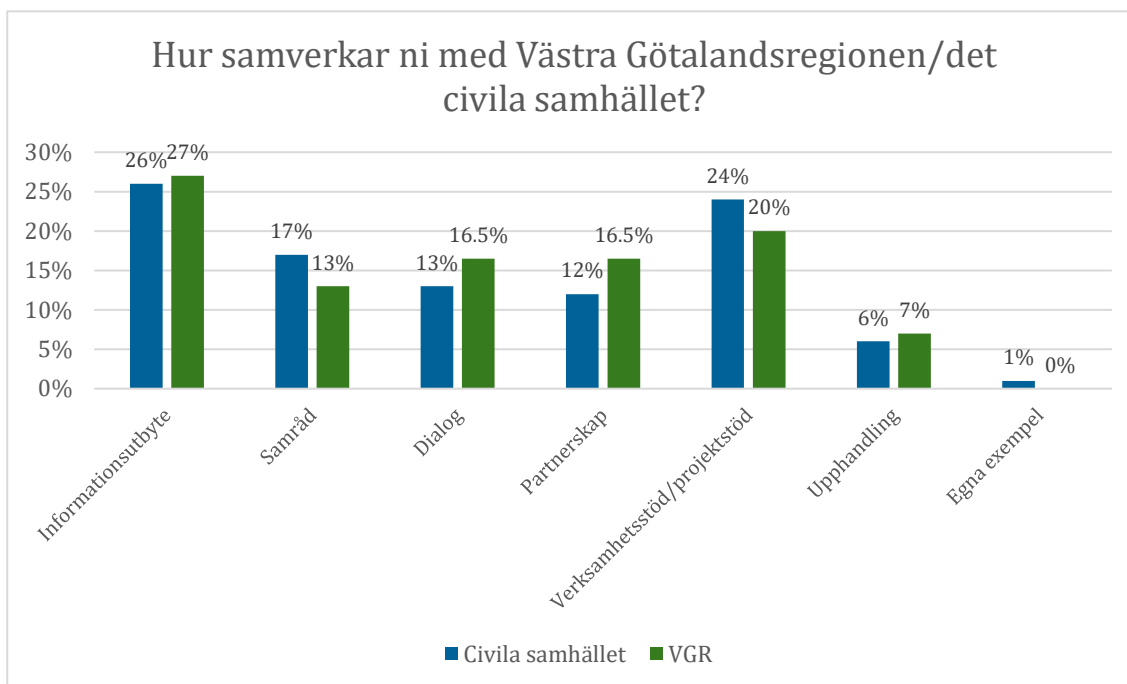
Kommentarerna från det civila samhällets respondenter berör till största delen önskemål om en ökad dialog och inkludering, att VGR i större omfattning borde ta vara på kunskapen och engagemanget inom det civila samhället.

Vi upplever "dialog" med regionen ofta som "information" från..

I övrigt nämns att samverkan borde utvecklas via IOP och att tillgängligheten till VGR:s politiker och tjänstepersoner kan bli bättre. Det ges även exempel på specifika områden där samverkan behöver utvecklas, såsom anhörigperspektivet, platsutveckling, pappagrupper på BVC samt hälsa och habilitering. Endast ett fåtal av respondenterna från VGR har kommenterat frågan. Bland annat nämns att det behövs fler strukturerade former och forum för samverkan, att en utökad dialog med det civila samhället skulle kunna utveckla VGR:s verksamhet samt att den konkreta samverkan bäst sker via utförarna.

Samverkan på olika nivåer

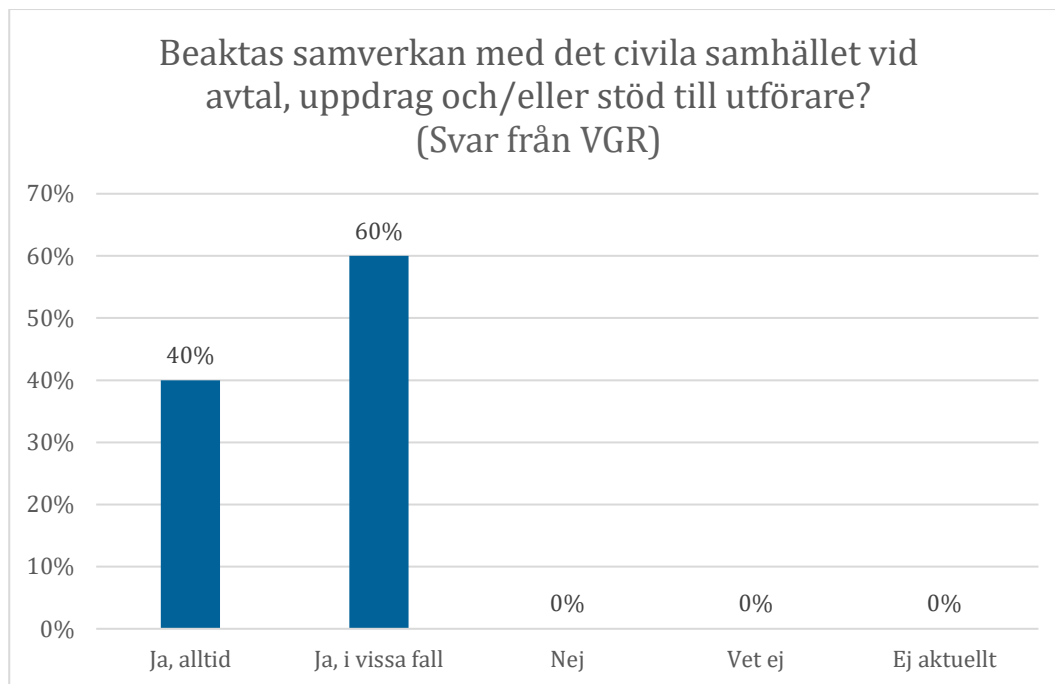
Samverkan kan ske på olika sätt beroende på sammanhanget och aktuell fråga. I enkät och intervjuer ombads de svarande att göra en bedömning av på vilken nivå samverkan sker, med utgångspunkt i den europeiska koden för idéburna organisationers medverkan i beslutsprocessen (se rapportens inledning).⁸ Respondenterna hade möjlighet att välja ett eller flera alternativ. Som nedanstående figur visar sker samverkan till största delen genom informationsutbyte och verksamhets-/projektstöd. Uppfattningen skiljer sig inte nämnvärt åt mellan svaren från det civila samhället respektive VGR. I likhet med tidigare studier är det en högre andel inom VGR som bedömer att samverkan sker via dialog och partnerskap, dock nu ingen större skillnad när det gäller uppfattningen om att samverkan sker informationsutbyte.

Figur 7: Hur samverkar ni med Västra Götalandsregionen/det civila samhället?

De svarande inom VGR fick även ange om samverkan med det civila samhället beaktas vid avtal, uppdrag och/eller stöd till utförare (se figur på nästa sida). Endast hälften har valt att besvara frågan och av dessa är det 40 % som menar att det alltid beaktas och 60 % som anger att så sker i vissa fall. I intervjuerna bekräftas att samverkan sker på olika nivåer beroende på sammanhanget och vilken fråga det gäller. I de flesta fall sker en tvåvägskommunikation, som anses göra skillnad, medan bidrag/stöd mer ses som ett verktyg. En tjänsteperson som handlägger stöd till det civila samhället nämner att det på ett vis försvårar samverkan då aktörerna hamnar i en beroendeställning. Då är det en stor fördel att samverkan i praktiken kan ske via en utförare inom VGR som inte beviljar finansiella medel, utan istället ger processtöd.

⁸ Informationsutbyte (t.ex. föreläsningar, informations- och/eller avstämningsmöten), Samråd (där offentlig part är initiativtagare), Dialog (t.ex. arbetsgrupper på jämbördig basis där beslut fattas gemensamt), Partnerskap (som t.ex. idéburet offentligt partnerskap (IOP) eller annan form av långsiktigt avtal eller uppdrag)

Figur 8: Beaktas samverkan med det civila samhället vid avtal, uppdrag och/eller stöd till utförare?

Representanterna i RÖS-gruppen beskriver att de arbetar med alla nivåerna och att alla är viktiga i olika skeden. En framgångsfaktor är att skapa delaktighet tidigt och genomgående i processer, då det kan skapas en tillit oavsett nivå. Emellertid lyfts också känslan av ojämlig samverkan och ett obalanserat informationsflöde inom ramen för överenskommelsen. En av representanterna beskriver att gruppen många gånger är mottagare av information från VGR, men det ges sällan möjlighet för det civila samhället att besöka och informera nämnder, styrelser eller tjänstepersoner. Flera representanter ser dock en gynnsam utveckling över tid, exempelvis arbetet med IOP som anses ha ökat den jämbördiga dialogen. Där har det via etablerade kontaktnät blivit lättare att nå ut och utveckla arbetssätt för tidiga diskussioner. Riktlinjerna för IOP som togs fram gemensamt anses ha haft stor betydelse, ha bidragit till ett ökat intresse från båda parter samt en förbättrad juridisk säkerhet, vilket ökat förutsättningarna för fler initiativ.

Goda erfarenheter av hur samverkan fungerar men behov av ökad insikt

Varför har de medverkande i utvärderingen då valt att samverka? Bland dem som undertecknat överenskommelsen nämns flera anledningar. Till största delen beskrivs att VGR är en viktig samarbetspartner och en betydelsefull medspelare i de frågor som föreningen arbetar med samt för utvecklingen i regionen som helhet. Vikten av att agera tillsammans och att komplettera varandra syns tydligt i svaren.

”För att vi verkar i samma region och för att vi är en del av vårdkedjan. Vi skall samverka och inte konkurrera med varandra.”

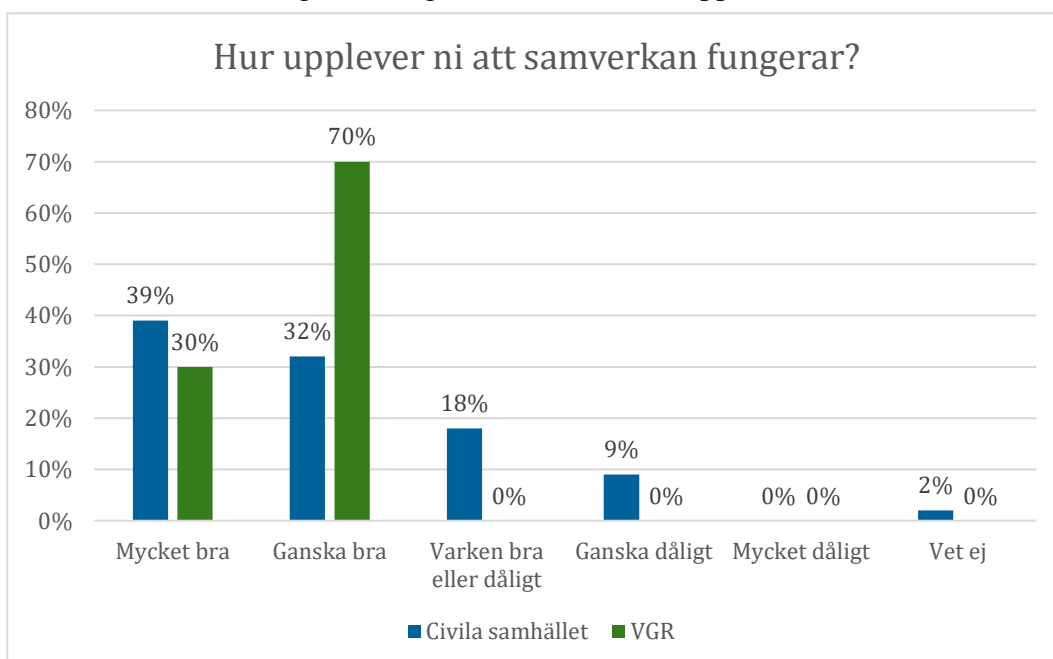
”Har från början alltid haft en positiv dialog med VG: Har känt förståelse, intresse och stöd för de frågor vi arbetar med.”

Ett annat skäl som lyfts är det finansiella stöd som beviljas av VGR, eller att samverkan sker på uppdrag av VGR. Ytterligare ett argument som flera respondenter nämner är de påverkansmöjligheter det ger. Genom samverkan med VGR ges en viktig kanal för att nå ut och marknadsföra sitt arbete till invånare i regionen och därmed en möjlighet att bredda sin verksamhet och utöka kontaktnäten.

”Vi samverkar med VGR för att få en bättre spridning av vår verksamhet. VGR har hjälpt vår organisation att etablera oss i hela regionen.”

”Personer med funktionsnedsättningar är beroende av den service som regionen ger och det är självklart att påverka utvecklingen av det stödet.”

Från VGR:s sida nämns gemensamma utmaningar, värdefull input i samband med upphandlingar och en ovärderlig kompetens som anledningar till att samverka med det civila samhället. Det ses som viktigt att ta vara på det engagemang som finns, exempelvis inom klimatomställning och integration, samt för att upprätthålla och utveckla välfärden.

Figur 9: Hur upplever ni att samverkan fungerar?

I enkäten ombeds de tillfrågade att göra en samlad bedömning av hur samverkan fungerar. Som ovanstående figur visar får samverkan överlag ett gott betyg från båda parter. Inom VGR anser alla som svarat att samverkan fungerar mycket eller ganska bra, medan svaren från det civila samhället är något mer negativa – dock anser sammanlagt 71 % att samverkan fungerar mycket eller ganska bra.

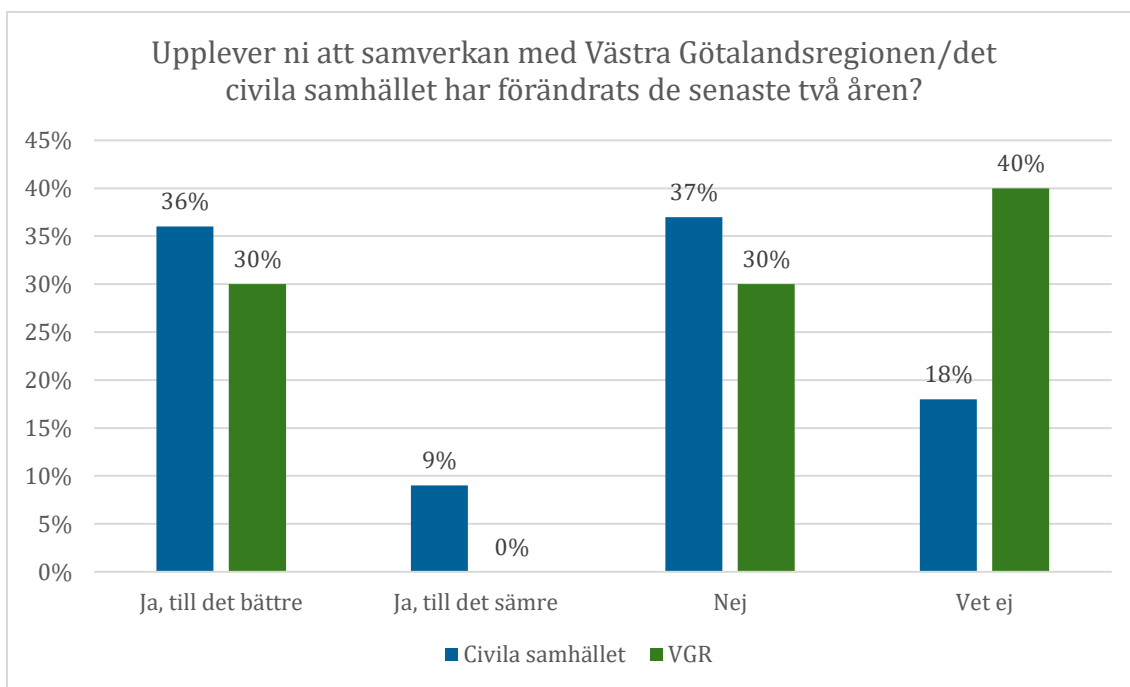
I enkätsvaren från det civila samhället ges blandade kommentarer. På den positiva sidan beskrivs relationen som god och dialogen och kommunikationen som väl fungerande. Emellertid är det några som beskriver att det är svårt att nå fram till VGR:s politiker och tjänstepersoner, med långa beslutsvägar och känslan av att samverkan sker på VGR:s villkor. Därtill ges en del kommentarer om att dialogen fungerar bra i vissa fall, medan det i andra frågor är svårt att få gehör.

”Vi upplever att vår möjlighet att delta i styrning och utveckling av vårt intressepolitiska område har utvecklats väldigt positivt senare år.”

”Tyvärr känner sig våra representanter ofta osedda på inflytandemöten. Professionen besvarar eller kommenterar sällan åsikter som framförs av våra brukarrepresentanter. Representanterna får ofta en känsla av meningslöshet inför att närvara.”

”Behöver lära oss mer om varandras sammanhang för att det ska bli ännu bättre.”

Från VGR ges en kommentar om att det skiljer sig åt mellan olika organisationer. Det kan vara svårt att genomföra sina åtaganden i de fall det saknas en robust organisation. Dock är det i många fall en utmärkt samverkan som ger ett stort mervärde.

Figur 10: Upplever ni att samverkan med Västra Götalandsregionen/det civila samhället har förändrats de senaste två åren?

Pandemin kan givetvis haft en betydande påverkan, dock bedömdes som relevant att fråga om upplevda förändringar de senaste två åren. Det är skilda åsikter angående huruvida samverkan har förändrats – det är ungefär lika många som svarar ”ja” respektive ”nej”. En skillnad är att det inom det civila samhället är några som menar att samverkan har förändrats till det sämre samt att det är en påfallande stor andel inom VGR som anger att de inte vet. Positiva kommentarer från det civila samhället handlar om ökad delaktighet och dynamik, medan de som är mindre nöjda beskriver att regionen är för stor, att det blivit svårare att nå fram till rätt personer samt att pandemin haft en negativ påverkan. Från VGR:s håll lyfts att pandemin aktualiserat fler samarbetsytor. Likaså har det skett fler kontakter med det civila samhället genom framtagandet av den nya regionala utvecklingsstrategin och målen för social hållbarhet.

I intervjuerna med VGR:s tjänstepersoner finns uppfattningen att dialogen med det civila samhället fungerar bra. Dock är det flera som lyfter utmaningen med parternas olikheter. VGR och det civila samhället har helt olika förutsättningar att agera i olika frågor och det återstår arbete med att öka förståelsen för varandras uppdrag och villkor. En del i detta är det nödvändiga avstånd som orsakas av att VGR i flera fall har rollen som finansör. Att skapa mer jämbördiga relationer i samverkan lyfts som ett utvecklingsområde, likaså arenor att mötas på samt intern samordning av VGR:s kontaktytor.

”Om man ska vara krass så behöver vi förbättra våra arbetssätt för att förtydliga för det civila samhället. En svårighet är att nå ut till så många som möjligt utan att styra och formalisera.”

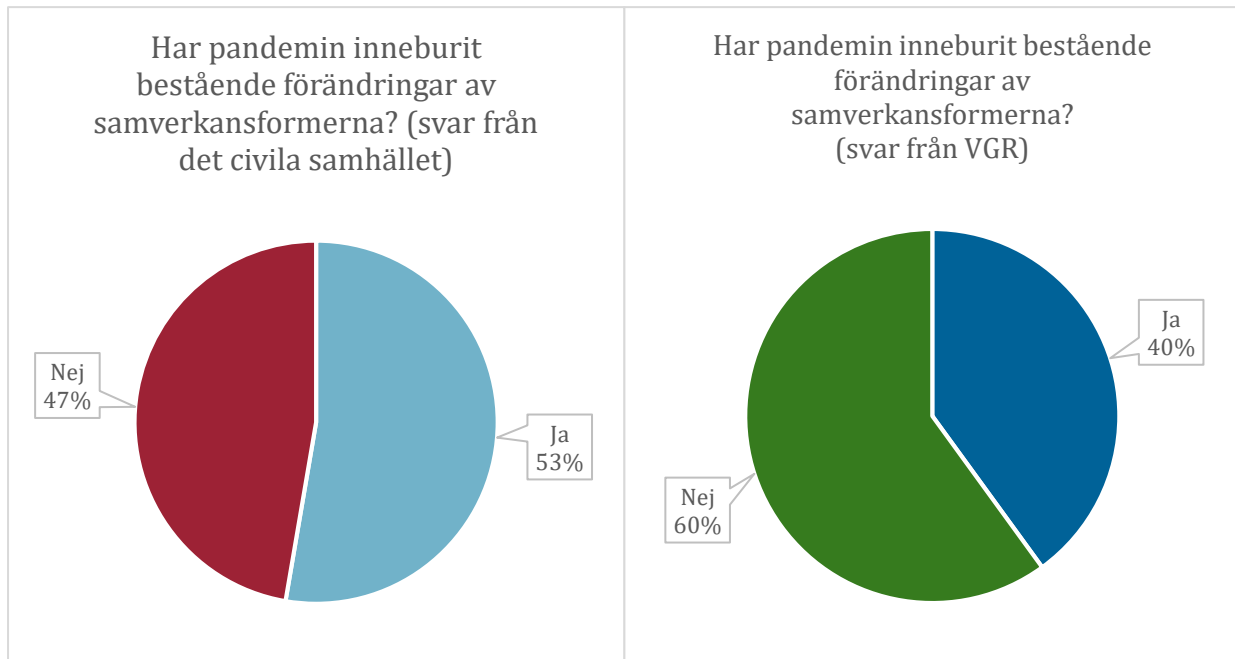
Inom RÖS-gruppen betonas frågan om dess hemvist som ett utvecklingsområde. Att vara placerad under en beredning ses som en försämring jämfört med tidigare placering direkt under regionfullmäktige.

Mervärdet av att samverka med det civila samhället är att nå ut till invånarna, till grupper som VGR annars inte nått, i tidiga skeden och i neutrala sammanhang. Därtill att ta vara på kompetensen, handlingskraften och engagemanget som finns inom det civila samhället.

”Utveckling måste ske tillsammans med medborgarna.”

Pandemin har påverkat mötesformerna

I såväl enkät som intervjuer tillfrågas respondenterna ifall pandemin bedöms ha gett några bestående förändringar av samverkansformerna. Att notera i figurerna nedan är att det är fler svarande från civilsamhället (53%) jämfört med VGR-representanterna (40%) som anser detta.

Figur 11: Har pandemin inneburit bestående förändringar av samverkansformerna?

I enkätsvaren lyfter merparten att man gått från fysiska till digitala möten. Det ses både som positivt utifrån till exempel mindre tidsåtgång att ta sig till möten, ökad möjlighet till fler mötestillfällen, och ökad effektivitet. De digitala mötena anges också ha lett till ökad digital kompetens. Att enbart ha digitala möten lyfts dock också som negativt i bemärkelsen att goda samtal går förlorade, färre mötestillfällen och en risk att vissa grupper utesluts. I intervjuer och fokusgrupper lyfts liknande synpunkter. Att digitala möten framöver helt skulle kunna ersätta fysiska träffar tror man inte, då det ses som viktigt att även mötas fysiskt och på detta sätt skapa tillit och förtroende.

”Digitala möten med tjänstemän på VGR kommer troligen bli fortsatt vanligt sätt att mötas. Bra på många vis, lite sämre på andra. (Spar tid och bra för miljön, men en del goda samtal går förlorade tänker jag.)”

Det är några respondenter som anser att pandemin utöver förändrade mötesformer även lett till en minskad omfattning av samverkan där möten har fått skjutas på framtiden, vissa frågor har fått stå tillbaka och projekt inte har startats upp. Pandemin lyfts dock ha visat på betydelsen av samverkan när samhället utmanas, till exempel att nå svårnådda grupper i samband med vaccination samt samarbete i samband med entrévärdar.

”Man vågade inte satsa på nya grejer som kostar pengar.”

”Pandemin har visat på än större vikt av samverkan och det har resulterat i direkta samverkansinitiativ med invånarna i fokus.”

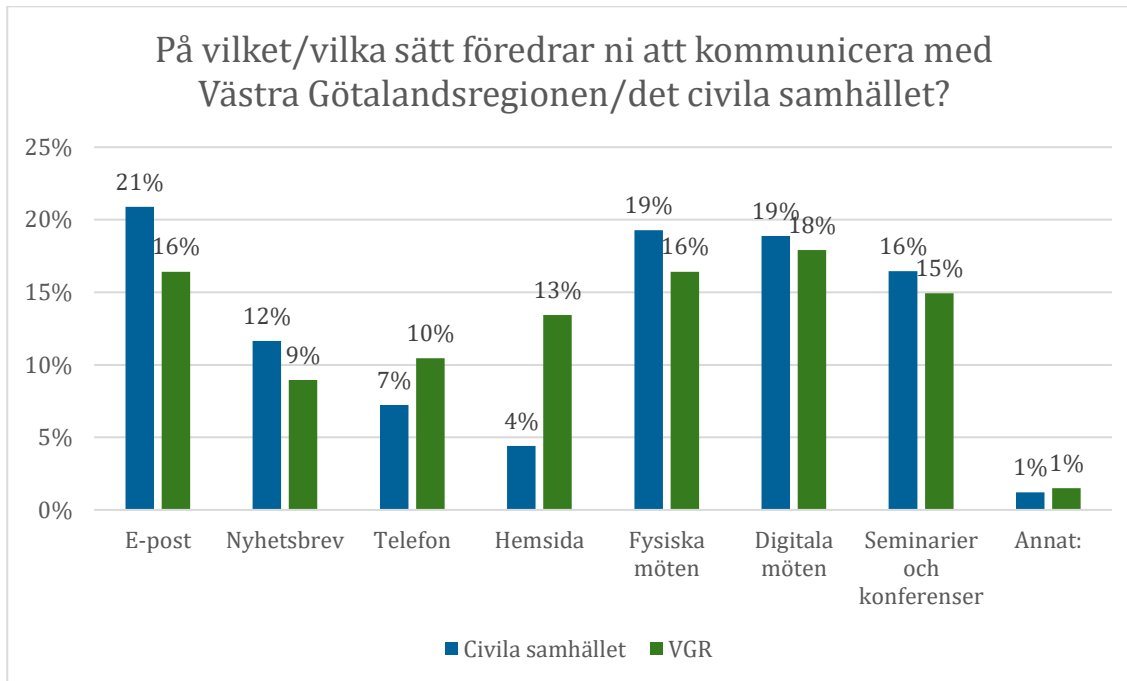
I såväl enkät som intervjuer lyfts att det finns en osäkerhet hur den bestående påverkan blir över tid. För även om pandemin till synes inte har skadat den bestående samverkan, så har den i många fall slagit hårt mot vissa föreningar och organisationer till exempel inom idrott, kultur och de organisationerna som har haft deltagare som definierats som riskgrupp för Covid-19, och därmed kan den framtida drivkraften ha minskat.

”Antagligen inte. Men tiden är avgörande. Det tar tid för nya samarbeten att utvecklas, att se behoven och att åtgärda...”

”Under pandemin förändrades samverkansformerna men vi räknar med att vi i stort sett kan gå tillbaka till de former för samverkan som vi hade före pandemin. Däremot har villkoren för organisationernas egen verksamhet påverkats.”

Kommunikationsvägar

Som figuren nedan visar kommunicerar respondenterna helst via e-post, digitala och fysiska möten samt seminarier och konferenser. Flera alternativ har varit möjliga att välja och figuren visar hur svaren från det civila samhället respektive VGR fördelar sig.

Figur 12: På vilket sätt föredrar ni att kommunicera med Västra Götalandsregionen / civilsamhället?

I 2018 års utvärdering *Samutveckla!* fanns inte digitala möten med som ett svarsalternativ, men i övrigt var det även då e-post och fysiska möten följt av seminarier/konferenser som föredrogs.

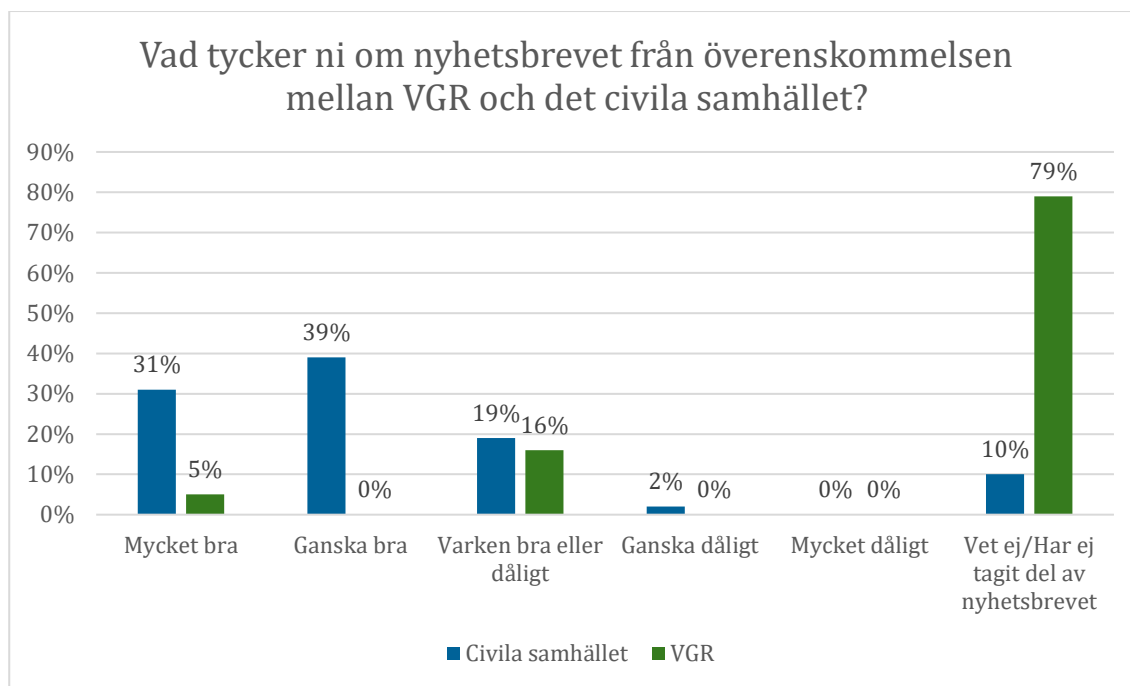
Vad gäller nyhetsbrevet är det 12 % av respondenterna från det civila samhället respektive 9 % från VGR som lyfter detta som ett sätt att kommunicera med regionen. I enkäten fanns även en mer specifik fråga kopplat till vad man anser om nyhetsbrevet. Där anger 70 % av respondenterna från civilsamhället att nyhetsbrevet är mycket eller ganska bra (se diagram på nästa sida).

”Det får inte stanna vid ett nyhetsbrev, utan mer direkta dialoger”

Enkätsvaren visar dock tydligt att nyhetsbrevet inte når respondenterna i Västra Götalandsregionen då 79 procent anger ”Vet inte/Har ej tagit del av nyhetsbrevet”. Som VGR-anställd får man inte nyhetsbrevet automatiskt utan måste anmäla sig som prenumerant på överenskommelsens hemsida. Endast ett fåtal kommentarer lyfts kopplat till nyhetsbrevet.

”Ser hellre att det kommer oftare och med mindre innehåll”

”Nyhetsbrevet lyfter fram det som är aktuellt och som går att ta del av vilket håller Överenskommelsen vid liv”

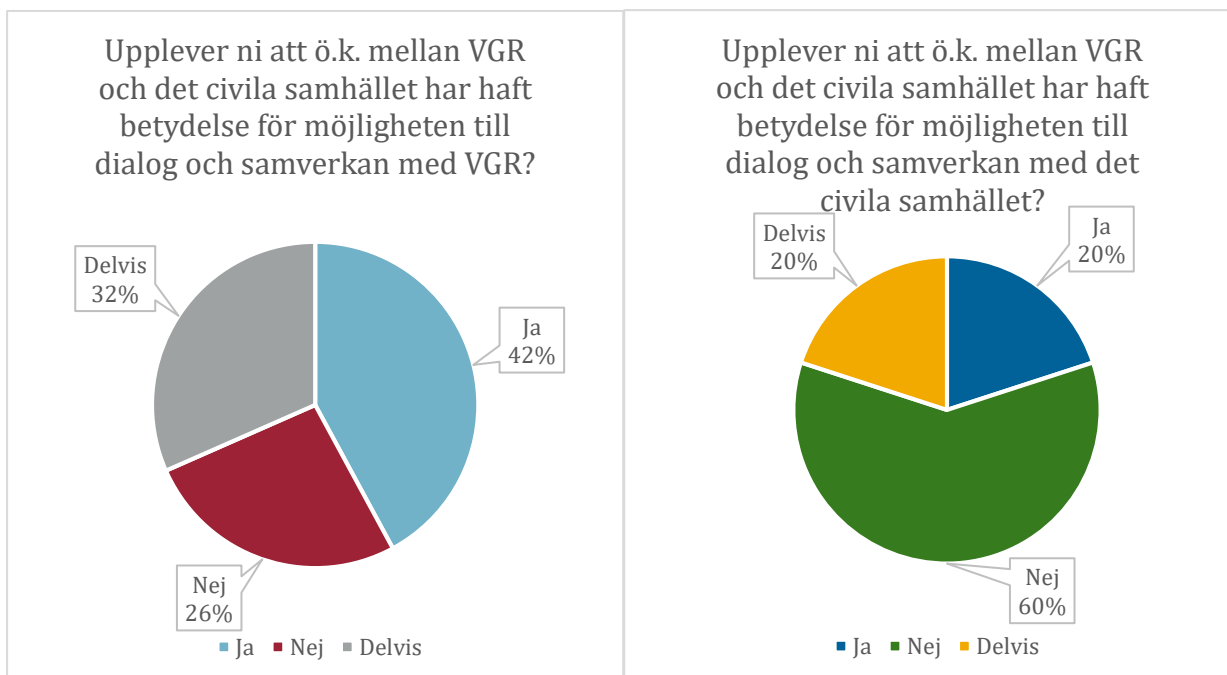

Figur 13: Vad tycker ni om nyhetsbrevet från överenskommelsen mellan VGR och det civila samhället?

I *Samutveckla!* (2018) fanns en fråga med om man hade tagit del av nyhetsbrevet. Då svarade 89 % av civilsamhällets respondenter att man hade det, medan andelen för VGR var 32 %. Även om det är svårt att jämföra de två enkäterna så är utvecklingen avseende om man tagit del av nyhetsbrevet snarare negativ än positiv.

En ökad betydelse av överenskommelsen

Som angavs inledningsvis är syftet med överenskommelsen bland annat att skapa en jämbördig dialog, öka kunskapen och fler samarbeten mellan parterna. Enkätsvaren visar en tydlig skillnad där 42 % av respondenterna från det civila samhället tycker att överenskommelsen har en betydelse och endast 26 % som inte tycker det. För de svarande från VGR är det 20 % som menar att den har haft en betydelse och hela 60 % som svarar nej. Här är det dock viktigt att återigen poängtera att samtliga avdelningar/enheter inom Koncernkontoret inte arbetar aktivt med det civila samhället eller överenskommelsen.

Figur 14: Upplever ni att överenskommelsen mellan VGR och det civila samhället har haft betydelse för möjligheten till dialog och samverkan?

I utvärderingen från 2018 fanns en jämförbar fråga. Vad gäller civilsamhällets representanter svarade då 29 % att överenskommelsen hade haft en betydelse för samverkan, 43 % att den inte hade haft det och 27 % svarade ”delvis”. Det tyder därmed på att fler nu ser att överenskommelsen har en betydelse för samverkan. Den positiva tendensen för respondenterna från VGR är något svagare där det i föregående utvärdering var 11 % som svarade ”ja”, 22 som svarade ”delvis” och 67 % som svarade ”nej”. Men även om den senaste enkäten tyder på en ökad betydelse av överenskommelsen för dialog och samverkan är det fortfarande en klar majoritet som inte upplever att överenskommelsen har en betydelse. Sedan är frågan i vilken grad utvecklingen påverkats av överenskommelsens. Eller som en intervjuperson uttryckte det:

”Det känns som om man pratar mer om det civila samhället nu än vad man gjorde för några år sedan.”

Symbolvärde och viljeyttring

Även om flera påpekar att samverkan inte alltid har en direkt koppling till överenskommelsen lyfts att den har skapat fler samverkansmöjligheter och ökad dialog, till exempel att samordnaren från VGR är något positivt. Annars är det just överenskommelsens symbolvärde och som ett bevis på en viljeyttring som lyfts. I intervjun

med RÖS-gruppens representanter från VGR beskrivs att ett bevis på mervärdet av överenskommelsen för civilsamhällets organisationer är att antalet undertecknande organisationer ökat över tid. Vidare lyfts att det i och med överenskommelsen finns en aktör som kan fånga upp viktiga frågor.

”Det är bra inte minst symboliskt att detta skapades och finns. Visar på vikten av detta.”

”Ett värde skulle kunna vara om det fört upp det civila samhällets roll på agendan.”

”Vi har jobbat jättemycket med dialoger, bjudit in olika aktörer, organisationer, tjänstemän.”

Mer kritiska kommentarer till överenskommelsen är att det snarare än dialog är en monolog. En aspekt i linje med detta är att överenskommelsens och dess undertecknare ses som ”dialogpartners” i och med att resurser ligger hos berörda VGR-nämnder. Det lyfts även ett önskemål om en mer öppen dialog med politiken.

”Bjud in till fler dialogmöten och workshops mellan politiken, tjänstemän och civilsamhället.”

”Dagordningar är sprängfyllda med personer som vill leverera och diskutera någonting med oss, men diskussionen blir inte så stor.”

En aspekt att ha med sig är att flera av de intervjuade personerna har påbörjat sin tjänst under överenskommelsens och handlingsplanens nuvarande period och har därmed svårt att uttala sig om utvecklingen. Vidare var det få kommentarer från VGR:s respondenter i enkäten.

Handlingsplanen en framgångsfaktor som skapar en delaktighet

Om överenskommelsen handlar om symbolvärde och dialog lyfter båda fokusgrupperna att handlingsplanen är en framgångsfaktor. Den har möjliggjort ett tydliggörande inom vilka områden samverkan ska ske. Även framtagandet av handlingsplanen nämns som en viktig process där det civila samhället erbjöds att delta. Även om parterna inte alltid har varit överens anges att handlingsplanen möjliggjort till dialog. Pandemin till trots, bedöms samarbetet varit mer konkret och det finns en känsla av att man kunnat flytta fram positionerna.

”Vi fokuserar på några saker och då gör man verkligen det. Nu har ju pandemin ställt till men där tycker jag vi har förflyttat oss fram hela tiden.”

”Handlingsplanen är viktig. Riktlinjerna för IOP som jobbats fram är väldigt bra. VGR kan syna sina verksamheter och ansvarsområden och jobba aktivt med att skapa IOP.”

Riktlinjerna för IOP där RÖS-gruppen var delaktig i arbetet och där det civila samhället fick utse representanter nämns som lyckade exempel på samverkan. En hög grad av delaktighet präglade även struktur och framtagande av policyn kring ekonomiskt stöd. Därutöver nämns fullföljda studier och platsutveckling i några av intervjuerna som exempel på områden där VGR genom RÖS-gruppen nått ut till fler organisationer med information och fått input. Dock är detta områden som startade upp före handlingsplanen

och det är oklart ifall man nått till fler även om man kan ha fått hjälp att nå ut via kontaktnäten.

”När man tog fram de riktlinjerna för IOP, var vi väldigt delaktiga och civila samhället också fick utse representanter, ett systematiskt arbete där båda parter var delaktiga. Eller policyn kring ekonomiskt stöd, strukturen och framtagandet. Det blir bättre om man blir involverad.”

Vad gäller frågan om hur överenskommelsen ännu tydligare kan bidra till att stärka samverkan i framtiden kom det i enkäten in ett flertal svar från det civila samhällets respondenter. Flera lyfte olika vägar och verktyg, till exempel analyser, projekt, information via press, digitala och fysiska möten. Därtill också stormöten där såväl gamla som nya organisationer/föreningar samt politiken träffas för att utbyta kunskap och öka synliggörandet om att civilsamhället behövs för att möta olika samhällsutmaningar samt att följa upp det som genomförts i samverkan utifrån de effekter och nyttor som skapats.

”Genom fler/mer frekventa möten med det civila samhället.”

”En större offentlig manifestation där olika verksamheter visar upp vad de gör på specifikt tema - som just samverkan, möten - för att stärka, utveckla delaktighet i samhälle och kultur.”

”Besök de organisationer som har undertecknat överenskommelsen.”

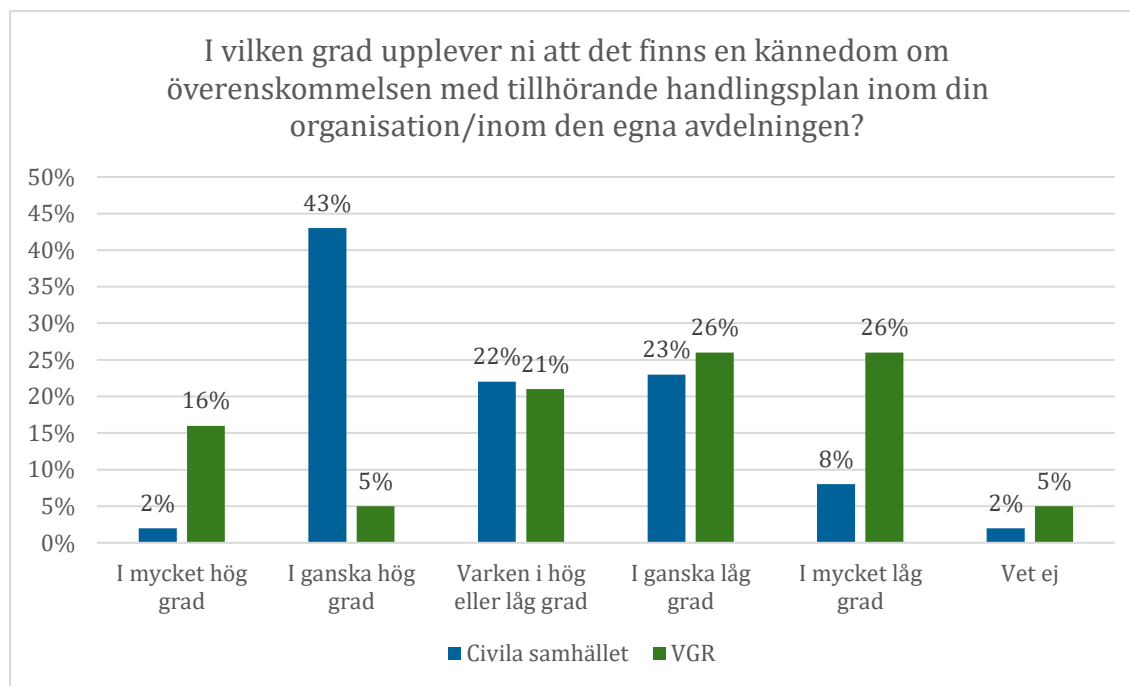
Aspekter kopplat till ett genomförande är att det inte alltid är den regionala nivån som är den centrala, utan snarare den lokala eller nationella nivån.

”För att skapa det Goda livet i VGR behöver många frågor lösas på den kommunala nivån och det kan vara VGR:s uppgift att stötta och inspirera kommunerna till ett aktivt samarbete med civilsamhället. Både i goda och dåliga tider är en samverkan viktig!”

”Det är de olika lagstiftningarna som på något sätt jobbar lite emot varandra i det här för att kunna jobba med det på ett effektivt sätt.”

Ökad kunskap behövs

Som figuren på nästkommande sida visar är det sammantaget en högre andel av respondenterna från det civila samhället som anser att det finns en kännedom om överenskommelsen och handlingsplanen i mycket eller i ganska hög grad (45%) jämfört med de från VGR (21%). Svaren visar också att drygt 50 % av de svarande från VGR menar att det finns en i mycket eller ganska låg grad av kännedom om överenskommelsen med tillhörande handlingsplan.

Figur 15: I vilken grad upplever ni att det finns en kännedom om överenskommelsen med tillhörande handlingsplan inom din organisation/inom den egna avdelningen?

Även om flera insatser har genomförts lyfts från flera håll behovet av en ökad kunskap om överenskommelsen - såväl inom VGR som hos det civila samhället. Under förra mandatperioden besöktes flertalet nämnder och styrelser. Det var planerat att besöka olika presidier men det fick skjutas på framtiden i och med pandemin. Vad gäller det civila samhället lyftes i ett enkätsvar att det möjligen finns en kunskap om överenskommelsen och handlingsplanen på styrelsenivå och hos riksorganisationerna men inte alltid i de lokala föreningarna.

”Regionens tjänstemän är okunniga om vad överenskommelsen kan användas till.”

”En reflektion kring min sida är att överenskommelsen kanske inte är så känd heller och det kan finnas ett behov att utbilda att den finns och vad innebär den.”

”I styrelsen ”Ja” i hög grad och inom riksorganisationen. Däremot bland våra 100 lokala utvecklingsgrupper ”I ganska låg grad”. Beror väl på att kommunerna inte är så aktiva i ÖK arbetet...”

Till exempel lyfts fram att samverkan mellan VGR och det civila samhället bör finnas med vid beredning av beslut. Det handlar då om att öka kunskapen så att det inte endast blir en fråga att pricka av. En väg för att skapa en ökad kunskap både för representanter hos VGR som civila samhället som lyftes i en av fokusgrupperna är att ta fram en utbildning. Vidare lyfts även att det kan behövas mer information via till exempel foldrar och länkar.

Enkätsvaren visar dock att det finns olika utmaningar kopplat till kännedom, till exempel att överenskommelsen är otillgänglig, behovet av att konkretisera för att kunna skapa mer än en övergripande kännedom samt att det inte finns tillräcklig kunskap om handlingsplanen.

”Bli en mindre uppstyld byråkratisk nivå.”

Det efterlyses även ett ökat engagemang och en ökad delaktighet närmare "rötterna" i organisationerna, medan andra lyfte att överenskommelsen behöver få en mer övergripande roll och funktion.

Organisering och arbetssätt – processledarna är viktiga

I intervjuerna med RÖS-gruppen ställdes frågor kring organisering av arbetet med överenskommelsen. Sedan 2014 då överenskommelsen beslutades av regionfullmäktige har det skett en del kring organisering och arbetssätt. I starten av den senaste mandatperioden förekom samtal om arbetssätt och att det har varit ett utvecklingsarbete. Det har varit frågor som har fått diskuteras till exempel kopplat till ersättningsfrågan, resurser till en processledare och omfattningen av dennes tjänst. Även om bilden som ges är att det har blivit bättre i det avseendet när man nu har varsin processledare som kan samverka och samordna, anser representanterna från det civila samhället att deras processledare behöver få utökad arbetstid (idag halvtidstjänst) för att man ska nå jämbördighet. Några av deltagarna betonar att krävs en tydlig organisation och ett aktivt arbete med överenskommelsen, där till exempel handlingsplanen lyfts som viktig.

RÖS-gruppens representation och mandat

Om mottagarna för enkäten skiljer sig åt, skiljer sig det även kring vilka som ingår i RÖS-gruppen. Från VGR:s sida är det politiker, och från det civila samhället är det företrädare från de organisationer som undertecknat överenskommelsen. Därav har man själv mandat vilka som ska sitta i RÖS-gruppen. Vidare har man gått från att i förra mandatperioden varit sju representanter från VGR respektive civilsamhället till dagens fem. Fokusgruppen med VGR:s representanter lyfter att det viktiga är hur engagerade alla är, men att det hade kanske varit bra med något fler personer för att få en något större bredd. Vad gäller civilsamhällets representanter lyfts att det viktiga är att de politiker som sitter med har en bra ingång i den politiska organisationen samt att man gärna hade sett en större partipolitisk bredd. Idag saknas representanter från trossamfund och idrottsrörelsen i RÖS-gruppen. Några anser att dessa bör finnas med, men samtidigt lyfts att man måste utgå från överenskommelsen.

”En omöjlighet att tänka sig att alla nivåer där regionen samverkar med civilsamhället ska bli representerade. Vi försöker hitta representation med de som skrivit under överenskommelsen”.

En skillnad i representationen i RÖS-gruppen som också lyfts av fokusgruppen för civilsamhället att de representerar civilsamhället och kan i vissa fall fatta beslut direkt, medan den politiska representationen måste ta med sig frågan. Detta kan hänga samman med att gruppen nu är kopplad till beredningen för social hållbarhet, jämfört med förra mandatperioden då man låg under regionfullmäktige. Det upplevs i alla fall från civilsamhällets representanter att det nu är en längre väg till de politiska grupperna än tidigare. Båda fokusgrupperna upplever även att det handlar om en viss minskad ”status” samt att de tidigare inte behövde ha dialog med en förvaltning. Det anses nu vara svårare att få stöttning exempelvis vad gäller administrativ personal och hemsida. Det gör att det enligt fokusgruppen med civilsamhällets representanter underlättat ifall RÖS-gruppen varit ett utskott i regionstyrelsen.

Det har därtill under mandatperioden varit flera byten av VGR:s processledare vilket skapat vissa problem. I stort bedöms det ha fungerat bra, men just kontinuitet lyfts som en viktig aspekt. I VGR-fokusgruppen nämns att processledaren för det civila samhället var

viktig för att skapa en bra dialog i gruppen. Därtill har en nyckelfaktor varit regelbundna träffar.

”Omfattningen på mötena viktigt för att lära känna varann och komma ifrån det negativa. Och sen att presidiet har förmöten och förberett är också viktigt.”

RÖS-gruppens roll

Genomförandet har sammanställts i årliga årsredovisningar sedan processledartjänsten tillsattes, samt att VGR:s processledare gör en årlig verksamhetsberättelse. Det civila samhällets representanter saknar dock en löpande utvärdering av handlingsplanen. Även om de inte ser att det är rimligt att ta fram en korrigerad handlingsplan till regionstyrelsen varje år så anser de att en diskussion om vad som inte fungerat har saknats, för att kunna förstärka eller förändra. Detta lyfts även i ett enkätsvar i form av:

”Uppföljning och utvärdering där man visar på konkreta och praktiska händelser som skett i överenskommelsen namn. Vilka effekter har man under året sett av samverkan? Vilken nytta har det gjort för parterna? Vad hade man inte löst lika bra på egen hand?”

Detta hänger samman med den roll man vill att RÖS-gruppen ska ha. Det lyfts i fokusgruppen för civila samhället att det har funnits exempel där man hade velat se en diskussion i RÖS-gruppen utifrån att frågan har med överenskommelsen att göra, då man fått till svar att det inte är i den här gruppen detta ska diskuteras eller att det är sådant som händer.

”Det handlar mycket om den roll vi ger RÖS. Om det ska handla om att utveckla och bevaka överenskommelsen. Då måste de som sitter där ha ett visst mandat att kunna göra det.”

Samtidigt lyfts från VGR:s perspektiv att man också att utvecklat arbetssätten för att få till tidiga diskussioner, här nämns exemplet SMS-livräddare.

Alltså varierar bilden av hur bra och ofta man träffas. Någon uttryckte det trots det att:

”I RÖS diskuterar vi väldigt mycket och vi har fått inflytande i vissa grupper som bildats, t.ex. IUP-gruppen och bidragsgruppen.”

Kopplat till vilken roll RÖS-gruppen har finns utöver överenskommelsen och handlingsplanen andra mer formaliserade kontaktytor mellan VGR och det civila samhället. Det är till exempel de samråd som beredningen för mänskliga rättigheter har, samt Sociala ekonomins råd. Fokusgruppen med civilsamhället resonerar kring detta men lyfter att man har olika roller och att det vore orimligt att endast ha en ingång till VGR.

Diskussion och slutsatser

Omfattningen på samverkan varierar

Bland de organisationer som undertecknat överenskommelsen är det en mycket hög andel som anger att de samverkar med VGR. Mer förvånande är kanske att det är 8 % (motsvarande 5 personer) som trots att de undertecknat överenskommelsen menar att de inte samverkar med VGR. Från VGR:s sida är det drygt hälften som uppger att de samverkar med det civila samhället. Urvalen är som tidigare nämnts inte jämförbara, men ger ändå en bild av samverkans omfattning. Siffrorna var i stort sett desamma i utvärderingarna från 2016 och 2018.

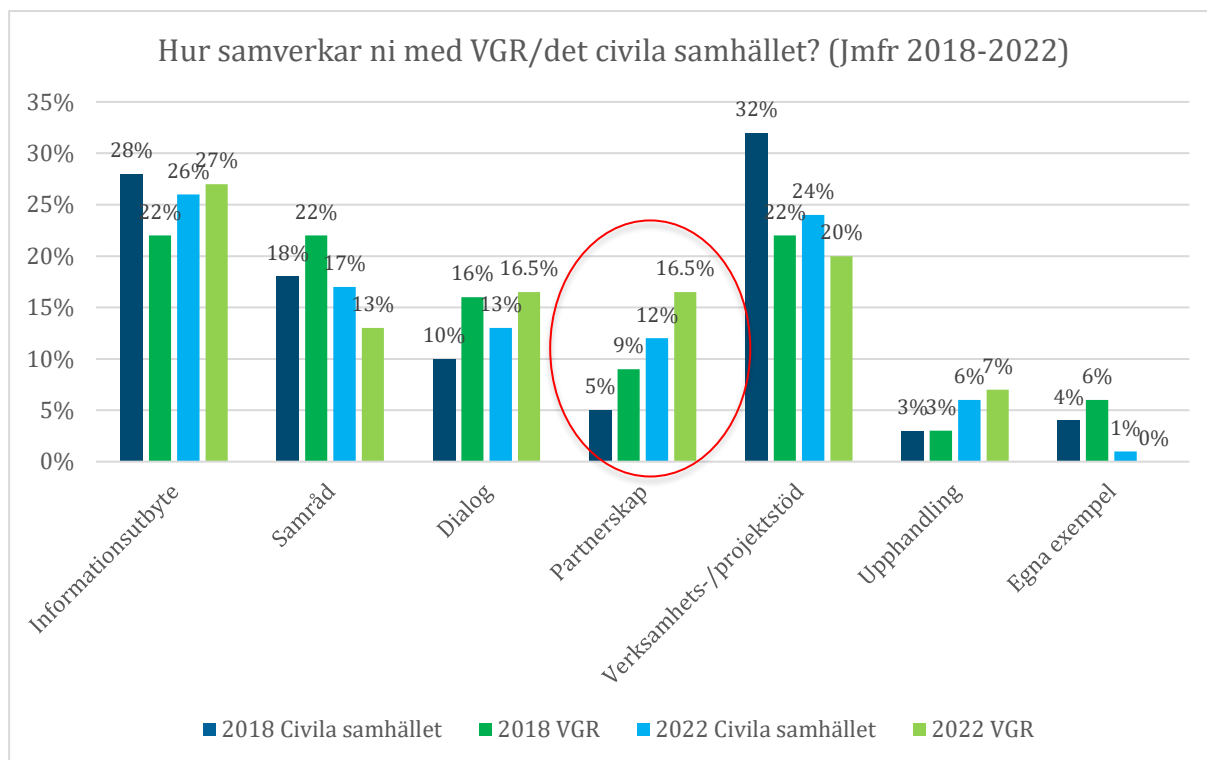
Flera samverkansytor innebär möjligheter men likväl utmaningar

Enkätsvaren visar på en bredd av föreningar inom det civila samhället, både när det gäller verksamhetsområde och organisationsform. På frågan om vilken typ av föreningar en tillhör är det precis som vid tidigare utvärderingar svårt att fånga upp respondenterna via de angivna alternativen. Likväl syns en bredd inom VGR såväl i enkät som i intervjuerna, då det är tydligt att samverkan sker på olika sätt beroende på verksamhetsområde. Nätverk, kontaktskapande, aktörstyper och tillvägagångssätt varierar mellan arbetet med platsutveckling och IOP inom hälso- och sjukvården. Att kunna samordna och tydliggöra de olika samverkansytorna och ingångarna till VGR framstår som en utmaning. Respondenterna från det civila samhället upplever VGR:s organisation som det största hindret för samverkan, exakt som vid utvärderingen från 2018. Brist på tid och resurser är ett annat. Samtidigt är det just på grund av VGR:s breda uppdrag och ansvarsområde som VGR ses som en viktig samarbetspartner och kommunikationskanal.

Överlag syns en vilja och ett behov av att utveckla samverkan, även om det syns en högre grad av osäkerhet i frågan i VGR:s enkätsvar. Trots att få beskrivande kommentarer ges går det ändå att skönja att flera ställer sig frågande till på vilket sätt samverkan med det civila samhället kan ingå i deras uppdrag och arbetsuppgifter.

Ökad jämbördighet i samverkan men fortsatt behov av ökad dialog

Samverkan sker på olika nivåer beroende på fråga. Emellertid syns överlag ett mönster att samverkan till största delen sker via informationsutbyte och bidrag/stöd. Jämfört med 2018 års utvärdering är det dock fler inom både det civila samhället och VGR, som bedömer att samarbetet sker via partnerskap. Det finns skillnader i de båda gruppernas uppfattning, men de är inte lika påtagliga som tidigare (se figur på nästa sida). Detta bekräftas i intervjusvaren då flera upplever att den jämbördiga dialogen ökat samt att riktlinjerna för IOP haft stor betydelse. Dock lyfts att samverkan stundvis är ojämlik samt problematik med jävsituationer då VGR både är samarbetspartner och finansär.

Figur 16: Hur samverkar ni med VGR/det civila samhället? (Jämförelse 2018-2022)

Samverkan anses överlag fungera bra

Enkätsvaren visar att samverkan upplevs fungera bra, 71 % från det civila samhället och 100 % från VGR anser att samverkan fungerar mycket eller ganska bra. Motsvarande andel vid 2018 års utvärdering var 78 % respektive 90 %. Emellertid ges flera kommentarer om att det varierar beroende på fråga, där det civila samhället ibland upplever att det är svårt att få gehör. Att skapa en mer jämbördig samverkan lyfts som ett utvecklingsområde, men är samtidigt en utmaning i de sammanhang där VGR är medfinansier.

Skilda åsikter och en osäkerhet om pandemins effekter

En relativt stor andel (53 % från det civila samhället och 40 % från VGR) bedömer att pandemin har medfört bestående förändringar av formerna för samverkan. Den mest påtagliga förändringen är övergången till digitala möten, som i sig upplevs både positivt och negativt. Positivt i det avseendet att det spar tid och resurser, vilket kan underlätta för mindre aktörer och därmed öka delaktigheten i olika sammanhang. Negativt i den bemärkelsen att det upplevs svårare att föra en dialog och bygga förtroenden. Därtill lyfts också osäkerheten om pandemins effekter framöver, då den har slagit hårt mot vissa föreningar och organisationer.

Vidare spridning av överenskommelsens arbete?

Överenskommelsens nyhetsbrev får ett gott betyg av de respondenter som känner till det – det vill säga, aktörerna från det civila samhället. Som VGR-anställd får man inte nyhetsbrevet automatiskt utan måste anmäla sig som prenumerant på överenskommelsens hemsida. Det kan vara en anledning till att det sammanlagt är hela 95 % av de svarande från VGR känner inte till nyhetsbrevet eller anser det vara ”varken bra eller dåligt”. Mot bakgrund av de synpunkter som lyfts fram angående intern samordning inom VGR och behovet av kunskaphöjning avseende parternas respektive uppdrag kan det vara aktuellt att över hur information från arbetet med överenskommelsen kan spridas ytterligare.

Angeläget att diskutera organisationen kring överenskommelsen

I samtalen med RÖS-gruppen framkommer en hel del synpunkter om gruppens organisering och formerna kring arbetet med överenskommelsen och handlingsplanen. Det lyfts förbättringspotential vad gäller organisatorisk placering, gruppens inflytande och status, mötesagendan, förekomsten av stödfunktioner, uppföljning och representation. Sammanfattningsvis syns ett behov av att avsätta tid för diskussion om hur arbetet i gruppen kan utvecklas för att optimera arbetet. Likaså att det skapas ett löpande samtal om vad som fungerar, behöver förstärkas och förändras.

Referenser

Överenskommelsen mellan den sociala ekonomin i Västra Götalands län och Västra Götalandsregionen, handlingsplan 2015-2017

Europeisk kod för idéburna organisationers medverkan i beslutsprocessen (2009) Europarådets INGO-konferens

Handlingsplan för överenskommelsen mellan Västra Götalandsregionen och det civila samhället 2020–2022 (dnr RS 2019-01844), beslutad av regionstyrelsen 2019-12-17 § 367

Samverka mera! – en kartläggning av samverkan mellan Västra Götalandsregionen och den sociala ekonomin (2016) Samhällsanalys VGR dnr RS 2016-03912

Utvärdering samverkan mellan Västra Götalandsregionen och civilsamhället (2017) Acando dnr RS 2018-00308

Samutveckla! Uppföljande studie av samverkan mellan Västra Götalandsregionen och den sociala ekonomin (2018) Samhällsanalys VGR dnr RS 2017-03946

Enkätundersökning till alla de organisationer som skrivit under Överenskommelsen (2020), processledare Heidi Sandberg & Birgitta Adler

<https://www.vgregion.se/regional-utveckling/verksamhetsomraden/social-hallbarhet/overenskommelsen-med-det-civila-samhallet/>

Enkäter utskickade till (1) organisationer som undertecknat överenskommelsen och (2) till avdelnings- och enhetschefer inom Koncernkontoret, 2021-11-12 – 2022-01-12

Fokusgruppintervjuer med beredningen för överenskommelsen (RÖS-gruppen) uppdelat på företrädare från det civila samhället (2022-01-10) och politiska representanter (2022-01-26)

Intervjuer med utvalda tjänstepersoner inom VGR:

Ulrika Lundberg, koncernstab beställning och produktionsstyrning, 2021-12-10

Sofia Nilsson, koncernstab hälso- och sjukvård (KJV), 2021-12-09

Hanna Katarina Nyroos, koncernstab regional utveckling (näringsliv), 2021-12-15

Lisa Lundin, koncernstab regional utveckling (näringsliv), 2021-12-06

Ylva Bryngelsson, koncernstab regional utveckling (social hållbarhet), 2021-12-13

Marian Söderholm, koncernavdelning kultur, 2021-12-20

Lars Loftäng, koncernstab verksamhetsuppföljning, ekonomi och inköp, 2022-01-27

Bilaga 1: Enkätformulär

Till verksamhetsansvarig eller motsvarande i er organisation/förening

Enkät om samverkan mellan Västra Götalandsregionen (VGR) och det civila samhället

Enkäten är en viktig del i en utvärdering av hur ni som företrädare för det civila samhället upplever samverkan med VGR och i vilken grad ni känner er delaktiga och inkluderade i de forum och kanaler för dialog som idag finns upprättade sektorerna emellan. Era upplevelser om eventuella hinder och möjligheter att utveckla samverkan är mycket värdefulla i det fortsatta arbetet. Enkätformuläret har tagits fram av VGR i samråd med en referensgrupp bestående av politiker och representanter från det civila samhället.

Mottagaradresserna har tillhandahållits av processledaren för det civila samhället och kommer enbart att användas för detta enkätutskick. Ditt svar kommer att behandlas konfidentiellt och det finns ingen koppling mellan den e-postadress vi skickat enkäten till och det svar du lämnar. Vi beräknar att det kommer ta dig ungefär 10 minuter att besvara enkäten. Vi behöver ditt svar **senast 12 januari**.

Bakgrund – Överenskommelse mellan Västra Götalandsregionen och det civila samhället

Överenskommelsen mellan VGR och det civila samhället beslutades i regionfullmäktige 2014 med syfte att skapa en jämbördig dialog mellan det civila samhällets olika företrädare i Västra Götaland och VGR samt att öka kunskapen om respektive part. Beredningen för överenskommelsen (RÖS-gruppen) har, via beredningen för folkhälsa och social hållbarhet, uppdrag från regionfullmäktige att upprätta en struktur för hur möte och dialog ska ske mellan företrädare för det civila samhället och Västra Götalandsregionen. I detta ingår det övergripande ansvaret för att följa utvecklingen inom ramen för överenskommelsen. En handlingsplan för arbetet med överenskommelsen är framtagen av parterna gemensamt och gäller för 2020-2022. Handlingsplanen ska realisera, utveckla och förverkliga ambitionen om ökad samverkan med det civila samhället.

Tack för er medverkan!

Anna-Lena Holberg, sammankallande i beredningen för överenskommelsen
Jan Linde, samordnare för det civila samhället i beredningen för överenskommelsen

Vid frågor, kontakta:

Åsa Rydin Svenberg, koncernstab regional utveckling/samhällsanalys, asa.rydin@vgregion.se
Sofia Emanuelsson och Anne Svensson, processledare VGR, sofia.a.emmanuelsson@vgregion.se /
anne.m.svensson@vgregion.se
Heidi Sandberg, processledare det civila samhället, heidi.sandberg@vgb.nu

1. Inom vilken typ av förening är ni verksam? (Endast ett alternativ är möjligt.)

- Patientförening
 - Funktionshinderorganisation
 - Social organisation/Hjälpporganisation (t.ex. Röda korset, Stadsmissionen)
 - Socialt företag
 - Nykterhetsförening
 - Kulturförening
 - Folkbildning (t.ex. studieförbund, folkhögskola)
 - Trossamfund och religiösa organisationer
 - Etnisk förening
 - Ungdomsorganisation
 - Pensionärsförening
 - Paraplyorganisation
 - Ekonomisk förening
 - Brukarorganisation
 - Idrottsförening
 - Annan/andra
-

2. Samverkar ni med Västra Götalandsregionen?

- Ja
- Nej

[VÄXELFÄLT: Om svaret på fråga 2 är Ja]

3. Med vilken eller vilka verksamheter inom Västra Götalandsregionen samverkar ni? (Ange ett eller flera alternativ.)

- Vårdcentral
- Tandvårdsklinik

- Sjukhus
 - Hälso- och sjukvård (stab)
 - Habilitering & hälsa
 - Forskning, utveckling och utbildning (avdelning)
 - Kollektivtrafik och infrastruktur (avdelning)
 - Miljö (avdelning)
 - Näringsliv (avdelning)
 - Social hållbarhet, tidigare Folkhälsa och Mänskliga rättigheter (avdelning)
 - Kultur (avdelning)
 - Folkhögskola
 - Vet ej vilken verksamhet
 - Annan/andra
-

4. Hur samverkar ni med Västra Götalandsregionen? (Ange ett eller flera alternativ.)

- Informationsutbyte (t.ex. föreläsningar, informations- och/eller avstämningsmöten)
 - Samråd (där offentlig part är initiativtagare)
 - Dialog (t.ex. arbetsgrupper på jämbördig basis där beslut fattas gemensamt)
 - Partnerskap (som t.ex. idéburet offentligt partnerskap (IOP) eller annan form av långsiktigt avtal eller uppdrag)
 - Verksamhetsstöd/projektstöd eller liknande
 - Upphandling
 - Egna exempel
-

5. Varför har ni valt att samverka med Västra Götalandsregionen?

6. Hur upplever ni att samverkan fungerar? I de fall ni är involverade i fler än en samverkansform ber vi er att lämna en sammanfattande bedömning

Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
☐	☐	☐	☐	☐

Kommentera gärna:

7. Upplever ni att samverkan med Västra Götalandsregionen har förändrats de senaste två åren?

- Ja, till det bättre
- Ja, till det sämre
- Nej
- Vet ej

Kommentera gärna: _____

8. Har pandemin inneburit bestående förändringar av samverkansformerna?

- Ja
- Nej

Om ja, på vilket sätt? _____

9. Upplever ni att överenskommelsen mellan Västra Götalandsregionen och det civila samhället har haft betydelse för möjligheten till dialog och samverkan med Västra Götalandsregionen?

- Ja
- Nej
- Delvis

Kommentera gärna

[VÄXELFÄLT: Om svaret på fråga 2 är Nej]

10a. Upplever ni att det finns hinder för samverkan med Västra Götalandsregionen? Ge gärna exempel:

11a. Har ni i er verksamhet behov av att utveckla samverkan med Västra Götalandsregionen i framtiden?

- Ja
- Nej

Kommentera gärna hur vill ni att samverkan ska utvecklas i framtiden:

12. På vilket/vilka sätt föredrar ni att kommunicera med Västra Götalandsregionen?

- E-post
- Nyhetsbrev
- Telefon
- Hemsida
- Fysiska möten
- Digitala möten
- Seminarier och konferenser
- Annat:
-

13. I vilken grad upplever ni att det finns en kännedom om överenskommelsen med tillhörande handlingsplan inom din organisation?

- I mycket hög grad
- I ganska hög grad
- Varken i hög eller låg grad
- I ganska låg grad
- I mycket låg grad
- Vet ej

Kommentera gärna: _____

14. Hur kan överenskommelsen ännu tydligare bidra till att stärka samverkan mellan Västra Götalandsregionen och det civila samhället i framtiden?

15. Vad tycker ni om nyhetsbrevet från överenskommelsen mellan Västra Götalandsregionen och det civila samhället?

- Mycket bra
- Ganska bra
- Varken bra eller dåligt
- Ganska dåligt
- Mycket dåligt
- Vet ej/Har ej tagit del av nyhetsbrevet

Kommentera gärna: _____

16. Övriga kommentarer eller medskick inför det fortsatta arbetet: _____

Till avdelnings- och enhetschefer inom Koncernkontoret

Enkät om samverkan mellan Koncernkontoret och det civila samhället

Enkäten är en viktig del i en utvärdering av hur VGR samverkar med det civila samhället utifrån Överenskommelsen mellan VGR och det civila samhället med tillhörande handlingsplan. Era upplevelser om eventuella hinder och möjligheter att utveckla samverkan är mycket värdefulla i det fortsatta arbetet. Enkätformuläret har tagits fram av VGR i samråd med en referensgrupp bestående av politiker och representanter från det civila samhället.

Vi beräknar att det kommer ta dig ungefär 10 minuter att besvara enkäten. Vi behöver ditt svar **senast 12 januari**.

Bakgrund – Överenskommelse mellan Västra Götalandsregionen och det civila samhället

Överenskommelsen mellan VGR och det civila samhället beslutades i regionfullmäktige 2014 med syfte att skapa en jämbördig dialog mellan det civila samhällets olika företrädare i Västra Götaland och VGR samt att öka kunskapen om respektive part. Beredningen för överenskommelsen (RÖS-gruppen) har, via beredningen för folkhälsa och social hållbarhet, uppdrag från regionfullmäktige att upprätta en struktur för hur möte och dialog ska ske mellan företrädare för det civila samhället och Västra Götalandsregionen. I detta ingår det övergripande ansvaret för att följa utvecklingen inom ramen för överenskommelsen. En handlingsplan för arbetet med överenskommelsen är framtagen av parterna gemensamt och gäller för 2020-2022. Handlingsplanen ska realisera, utveckla och förverkliga ambitionen om ökad samverkan med det civila samhället.

Tack för er medverkan!

Anna-Lena Holberg, sammankallande i beredningen för överenskommelsen
Jan Linde, samordnare för det civila samhället i beredningen för överenskommelsen

Vid frågor, kontakta:

Åsa Rydin Svenberg, koncernstab regional utveckling/samhällsanalys, asa.rydin@vgregion.se
Sofia Emanuelsson och Anne Svensson, processledare VGR, sofia.a.emmanuelsson@vgregion.se /
anne.m.svensson@vgregion.se
Heidi Sandberg, processledare det civila samhället, heidi.sandberg@vgb.nu

1. I vilken koncernstab/-avdelning inom Koncernkontoret arbetar ni?

- Koncernstab hälso- och sjukvård
- Koncernstab regional utveckling
- Koncernavdelning kultur
- Koncernstab verksamhetsuppföljning, ekonomi & inköp
- Koncernstab beställning och produktionsstyrning
- Koncernstab kommunikation och externa relationer
- Koncernstab HR
- Koncernavdelning ärendesamordning och kansli
- Koncernavdelning förändring
- Koncernstab kommunikation och externa relationer
- Koncernstab digitalisering

2. Samverkar ni med det civila samhället?

- Ja
- Nej

[Om svaret på fråga 2 är Ja]

3. Med vilken eller vilka föreningar samverkar ni? (Ange ett eller flera alternativ)

- Patientförening
- Funktionshinderorganisation
- Social organisation/Hjälpporganisation (t.ex. Röda korset, Stadsmissionen)
- Socialt företag
- Nykterhetsförening
- Kulturförening
- Folkbildning (t.ex. studieförbund, folkhögskola)
- Trossamfund och religiösa organisationer
- Etnisk förening

- Ungdomsorganisation
 - Pensionärsförening
 - Paraplyorganisation
 - Ekonomisk förening
 - Brukarorganisation
 - Idrottsförening
 - Annan/andra
-

4. Hur samverkar ni med det civila samhället? (Ange ett eller flera alternativ.)

- Informationsutbyte (t.ex. föreläsningar, informations- och/eller avstämningsmöten)
 - Samråd (där offentlig part är initiativtagare)
 - Dialog, (t.ex. arbetsgrupper på jämbördig basis där beslut fattas gemensamt)
 - Partnerskap (som t.ex. idéburet offentligt partnerskap (IOP) eller annan form av långsiktigt avtal eller uppdrag)
 - Verksamhetsstöd/projektstöd eller liknande
 - Upphandling
 - Egna exempel
-

5a. Beaktas samverkan med det civila samhället vid avtal, uppdrag och/eller stöd till utförare?

- Ja, alltid
- Ja, i vissa fall
- Nej
- Vet ej
- Ej aktuellt

5b. Kommentera gärna: _____

6. Varför har ni valt att samverka med det civila samhället?

7a. Hur upplever ni att samverkan fungerar? I de fall ni är involverade i fler än en samverkansform ber vi er lämna en sammanfattande bedömning

Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
☐	☐	☐	☐	☐

7b. Kommentera gärna hur ni tycker att samverkan fungerar:

8. Upplever ni att samverkan med det civila samhället har förändrats de senaste två åren?

- Ja, till det bättre
- Ja, till det sämre
- Nej
- Vet ej

Kommentera gärna: _____

9. Har pandemin inneburit bestående förändringar av samverkansformerna?

- Ja
- Nej

Om ja, på vilket sätt? _____

10. Upplever ni att överenskommelsen mellan Västra Götalandsregionen och det civila samhället har haft betydelse för möjligheten till dialog och samverkan med det civila samhället?

- Ja
- Nej
- Delvis

Kommentera gärna: _____

[Om svaret på fråga 2 är Nej]

11. Upplever ni att det finns hinder för samverkan med det civila samhället? Ge gärna exempel:

12. Har ni i er verksamhet behov av att utveckla samverkan med det civila samhället i framtiden?

- Ja
- Nej
- Vet ej

Kommentera gärna hur ni vill att samverkan ska utvecklas i framtiden?

13. På vilket/vilka sätt föredrar ni att kommunicera med det civila samhället? (Ange ett eller flera alternativ.)

- E-post
- Nyhetsbrev
- Telefon
- Hemsida
- Fysiska möten
- Digitala möten
- Seminarier och konferenser
- Annat:
-

14. I vilken grad upplever ni att det finns en kännedom om överenskommelsen och handlingsplanen inom den egna avdelningen/enheten?

- I mycket hög grad
- I ganska hög grad
- Varken i hög eller låg grad
- I ganska låg grad
- I mycket låg grad
- Vet ej

Kommentera gärna: _____

15. Hur kan överenskommelsen ännu tydligare bidra till att stärka samverkan mellan Västra Götalandsregionen och det civila samhället i framtiden?

16. Vad tycker ni om nyhetsbrevet från överenskommelsen mellan Västra Götalandsregionen och det civila samhället?

- Mycket bra
- Ganska bra
- Varken bra eller dåligt
- Ganska dåligt
- Mycket dåligt
- Vet ej/Har ej tagit del av nyhetsbrevet

Kommentera gärna: _____

17. Övriga kommentarer eller medskick inför det fortsatta arbetet: _____

Bilaga 2: Intervjufrågor

Beredningen (RÖS-gruppen)

Omfattningen av samarbetet

Hur ser ni på omfattningen av samverkan mellan VGR och det civila samhället? Är det en bra representation av aktörer eller finns behov av kontakt med fler grupper?

Nivån på samarbetet

Vid en helhetsbedömning, på vilken nivå skulle ni säga att samverkan bedrivs (informationsutbyte, samråd, dialog, partnerskap, bidrag/stöd, upphandling)?

Går det att se någon förändring över tid?

Upplevda hinder och möjligheter

På det stora hela, hur upplever ni att samverkan mellan VGR och det civila samhället fungerar?

Finns upplevda utmaningar i samverkan? Hur tycker ni att vi behöver ta oss an dessa?

Vad ser ni för utvecklingsmöjligheter när det gäller samverkan mellan VGR och det civila samhället?

Vad är mervärdet av samverkan som ni ser det? Och hur tas det vidare inom era verksamheter?

Arbetsätt och organisering

Hur upplever ni att organisationen kring arbetet med överenskommelsen fungerar?

Hur upplever ni sammansättningen och representationen i 10-gruppen?

Utveckling över tid, överenskommelse och handlingsplan

Vid en jämförelse över tid, hur skulle ni säga att samverkan mellan VGR och det civila samhället har utvecklats? Har överenskommelsen och handlingsplanen gjort någon skillnad? I så fall, på vilket sätt?

Har pandemin inneburit bestående förändringar av samverkansformerna?

Hur upplever ni arbetet med de prioriterade inriktningarna i handlingsplanen för 2020-2022? Har det skett gemensamma insatser mellan VGR och det civila samhället för att utveckla och stärka samverkan inom:

Hälso- och sjukvård

- 1. Utveckla hälsofrämjande och förebyggande insatser med och för individer och grupper.*
- 2. Utveckla rehabilitering och habilitering med och för individer och grupper.*

Regional utveckling

1. Utveckla samhälls-entreprenörskap och sociala innovationer.
2. Verka för innovativ och nyskapande platsutveckling för en sammanhållen region, samt för den enskilda platsen, områdets och/eller sammanhangets förbättrande.
3. Verka för att Kraftsamling fullföljda studier realiserar inom området samverkan mellan det civila samhället och VGR.

Inköp och upphandling

1. Se till att anbudsskolor anordnas så att det civila samhället och de mindre aktörerna ges förutsättningar och kunskap att kunna lämna anbud till Västra Götalandsregion.
2. Differentiera upphandlingarna så att det finns möjlighet till delade kontrakt, reserverad upphandling, upphandling med sociala hänsyn med mera.

Kan ni ge exempel på resultat som är särskilt viktiga att lyfta fram?

Tjänstepersoner inom VGR

Omfattningen av samarbetet med det civila samhället

Vilka typer av aktörer inom det civila samhället samverkar du med?

Täcker dessa aktörer in merparten av verksamhetsområdet? Är det en bra representation av aktörer från det civila samhället som ni samverkar med eller finns behov av kontakt med fler grupper?

Nivån på samarbetet

På vilken nivå skulle du säga att samverkan bedrivs (informationsutbyte, samråd, dialog, partnerskap, bidrag/stöd, upphandling)?

Går det att se någon förändring över tid?

Upplevda hinder och möjligheter

På det stora hela, hur upplever du att samarbetet med det civila samhället fungerar? Finns upplevda utmaningar i samverkan? Hur tycker du att vi behöver ta oss an dessa?

Vad ser du för utvecklingsmöjligheter när det gäller samverkan med det civila samhället?

Vad är mervärdet av samverkan som du ser det? Och hur tas det vidare inom koncernstaben/VGR?

Utveckling över tid / överenskommelsens betydelse

Vid en jämförelse över tid, hur skulle du säga att samverkan mellan VGR och det civila samhället utvecklats? Har överenskommelsen och handlingsplanen gjort någon skillnad? I så fall, på vilket sätt?

Har pandemin inneburit bestående förändringar av samverkansformerna?

Har det skett gemensamma insatser mellan VGR och det civila samhället för att utveckla och stärka samverkan inom:

Hälso- och sjukvård

- 1. Utveckla hälsofrämjande och förebyggande insatser med och för individer och grupper.*
- 2. Utveckla rehabilitering och habilitering med och för individer och grupper.*

Regional utveckling

- 1. Utveckla samhälls-entreprenörskap och sociala innovationer.*
- 2. Verka för innovativ och nyskapande platsutveckling för en sammanhållen region, samt för den enskilda platsen, områdets och/eller sammanhangets förbättrande.*
- 3. Verka för att Kraftsamling fullföljda studier realiserar inom området samverkan mellan det civila samhället och VGR.*

Inköp och upphandling

- 1. Se till att anbudsskolor anordnas så att det civila samhället och de mindre aktörerna ges förutsättningar och kunskap att kunna lämna anbud till Västra Götalandsregion.*
- 2. Differentiera upphandlingarna så att det finns möjlighet till delade kontrakt, reserverad upphandling, upphandling med sociala hänsyn med mera.*

Kan du ge exempel på resultat som är särskilt viktiga att lyfta fram?

2022-03-03

Dokumentnamn: Utvärdering av överenskommelsen mellan Västra Götalandsregionen och det civila samhället med fokus på 2019-2022

Diarienummer: RS 2021-05942

Kontaktpersoner: Åsa Rydin Svenberg, Monica Emanuelsson, koncernstab regional utveckling, enhet samhällsanalys

Telefon: 070-394 09 20 / 070-528 18 24

E-post: asa.rydin@vgregion.se / monica.emanuelsson@vgregion.se

